

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Hoofdstuk 1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel van het beleidsplan	5
1.2 Aanpak en leeswijzer	5
Hoofdstuk 2 De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	7
2.1 De Wet maatschappelijke Ondersteuning op hoofdlijnen	7
2.2 Prestatievelden	9
Hoofdstuk 3 Visie en strategische uitgangspunten gemeente Sluis	10
3.1 Visie gemeente Sluis	10
3.2 Strategische uitgangspunten	10
Hoofdstuk 4 Maatschappelijke trends en ontwikkelingen	12
4.1 Demografische en sociale factoren	12
4.2 Politieke factoren	13
4.3 Maatschappelijke factoren	15
Hoofdstuk 5 Maatschappelijke ondersteuning per prestatieveld	17
5.1 Prestatieveld 1: Leefbaarheid en sociale samenhang	17
5.2 Prestatieveld 2: Preventief jeugdbeleid	21
5.3 Prestatieveld 3: Informatie, advies en cliëntondersteuning	24
5.4 Prestatieveld 4: Mantelzorg en vrijwilligerswerk	28
5.5 Prestatieveld 5: Bevorderen van maatschappelijke deelname	31
5.6 Prestatieveld 6: Algemene en individuele voorzieningen	34
5.7 Prestatieveld 7, 8 & 9: Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid	38
5.8 Burgerparticipatie	42
Hoofdstuk 6 Financiën en tijdpad	43
6.1 Financiën	43
6.2 Tijdpad	45
Bijlage 1 Literatuurlijst	49
Bijlage 2 Begrippenlijst	51
Bijlage 3 Overzicht inwoners per kern per leeftijdscategorie	53

Voorwoord

“De Wmo is meer dan zorg” is een uitspraak waaruit blijkt hoe de gemeente Sluis over de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) denkt. In onze ogen is de Wet maatschappelijke ondersteuning geen zorgwet, maar een participatiewet met aandacht voor (aangepast) wonen, werk, welzijn, inkomen en zorg. Preventie is hierbij een toverwoord. Door te investeren in kwalitatief goede, preventieve (welzijns)voorzieningen voor alle inwoners van de gemeente Sluis hopen we dat steeds minder mensen individuele zorg nodig zullen hebben. Maar mensen hoeven zich geen zorgen te maken als ze ondersteuning nodig hebben. We willen graag maatwerk leveren, zodat iedereen volwaardig kan deelnemen aan de maatschappij.

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is per 1 januari 2007 ingegaan. Met dit beleidsplan geeft de gemeente Sluis aan hoe ze de komende jaren het Wmo-beleid wil gaan vormgeven en uitvoeren. Dit Wmo-beleidsplan is een groeimodel met een algemene visie van de gemeente Sluis op (aangepast) wonen, werk, welzijn, inkomen en zorg. Al naar gelang van de behoefte van het College en de Gemeenteraad kunnen op deelterreinen aanvullende nota's worden geschreven om onderwerpen verder uit te werken.

De gemeente Sluis is inmiddels al enkele malen positief in de media gekomen vanwege de huisbezoeken voor de Wmo-voorzieningen. Zo hebben het NOS-journaal en het programma Netwerk van de NCRV aandacht besteed aan de werkwijze van onze gemeente. Tijdens het huisbezoek wordt naar de totale situatie van de cliënt gekeken. Korte lijnen en een integrale aanpak zijn de kernwoorden. Op deze basis wordt de Wmo in de gemeente Sluis uitgevoerd. 'Wij kennen de mensen en de mensen kennen ons. Zo kunnen we snel inspelen op de zorgvraag'. Uit bovenstaande willen we laten blijken dat we op een positieve manier met de Wmo om willen gaan. De gemeente Sluis wil mensen kansen bieden, maatwerk leveren en duidelijkheid bieden.

Wethouder Wmo,

Maria le Roy

Samenvatting

Op 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning ingevoerd. Op grond van artikel 3 van deze wet is de gemeente verplicht om een beleidsplan op te stellen waarin staat hoe de gemeente omgaat met de maatschappelijke ondersteuning.

Centraal in dit beleidsplan Wmo staan de volgende uitgangspunten:

- Iedereen moet kunnen meedoen.
- Zoveel mogelijk inzetten op preventieve activiteiten.
- Gesubsidieerde activiteiten dienen bij te dragen aan de sociale samenhang en zelfredzaamheid van de burger.

Er zijn diverse maatschappelijke trends en ontwikkelingen van toepassing op de uitvoering van de Wmo. De sterke vergrijzing en ontgroening in de gemeente Sluis biedt kansen en bedreigingen. Ook de individualisering en de 7 tot 7 samenleving zijn van belang voor het gemeentelijk beleid. De Wmo vraagt een grotere betrokkenheid en inzet van burgers bij de samenleving, terwijl dit niet past bij het beleid dat mensen langer en meer moeten werken. Ook gezond leven en spiritualiteit zijn trends die de laatste jaren in opmars zijn. Mensen zijn steeds bewuster bezig met gezonde voeding, beweging en zingeving.

Prestatieveld 1, leefbaarheid en sociale samenhang, is de kapstok van dit beleidsplan. In dit hoofdstuk komt naar voren dat bijna alle voorzieningen en maatregelen met dit prestatieveld te maken hebben. De stelling 'De Wmo is meer dan zorg' komt hierbij goed naar voren. Bij dit hoofdstuk wordt onder andere aandacht besteed aan sport, stads- en dorpsraden en kunst en cultuur.

Prestatieveld 2, preventief jeugdbeleid, heeft als uitgangspunt voorkomen dat jongeren ontsporen. Er wordt tevens ingegaan op de ontwikkelingen van een Centrum voor Jeugd en Gezin. Overigens zijn ook beleidsmaatregelen die niet bij prestatieveld 2 worden genoemd van invloed op jongeren.

Prestatieveld 3, informatie, advies en cliëntondersteuning, bespreekt op welke manier inwoners van de gemeente Sluis aan informatie, advies en cliëntondersteuning kunnen komen. De inrichting van het "één loket" komt hierbij aan de orde.

Prestatieveld 4, mantelzorg en vrijwilligerswerk, gaat in op het belang van mantelzorg en vrijwilligerswerk. Het is belangrijk om deze groepen te waarderen, stimuleren en ondersteunen omdat ze de hoeksteen zijn van de samenleving.

Prestatieveld 5, bevorderen van maatschappelijke deelname, gaat over algemene maatregelen die, zonder dat men zich tot de gemeente hoeft te wenden, ten goede kunnen komen aan een ieder die daaraan behoefte heeft. Voorbeelden zijn: de toegankelijkheid van openbare gebouwen en wegen, inkomensvoorzieningen, gezondheidsbeleid, openbaar vervoer en psychosociale hulpverlening.

Prestatieveld 6, algemene en individuele voorzieningen, heeft twee uitgangspunten. Algemene voorzieningen zijn voor iedereen toegankelijk en hebben een preventieve werking. Als het de burger niet lukt om zelf een oplossing voor zijn probleem te vinden en ook zijn sociale omgeving kan de oplossing niet bieden kan hij of zij een beroep doen op individuele voorzieningen.

Prestatieveld 7, 8 en 9 zijn samen besproken. Deze prestatievelden richten zich op maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en het stimuleren van verslavingsbeleid. Deze drie prestatievelden worden samen besproken, omdat ze enerzijds een grote mate van samenhang hebben en anderzijds worden de activiteiten op dit gebied grotendeels bekostigd vanuit centrumgemeente Vlissingen.

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van het beleidsplan

De gemeente stelt in dit beleidsplan vast wat zij gaat doen aan maatschappelijke ondersteuning. Dit plan behandelt de negen prestatievelden van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het is richtinggevend voor het gemeentelijk besluitvormingsproces en gaat in op doelstellingen, beleidsmaatregelen en maatschappelijke effecten van het gemeentelijk beleid. De intentie van het beleidsplan Wmo is om integraal beleid te maken op het gebied van (aangepast) wonen, werk, welzijn, inkomen en zorg. Het beleidsplan gaat ook in op de keuzevrijheid en de waarborging van kwaliteit. Wettelijk is voorgeschreven dat er jaarlijks een klant tevredenheidonderzoek plaatsvindt.

Het doel van de Wmo is dat iedereen kan meedoen aan de maatschappij, ongeacht ziekte of beperking. Mensen worden gestimuleerd zoveel mogelijk voor zichzelf en anderen te zorgen. Hierbij hoort vanzelfsprekend ondersteuning voor mensen die hulp behoeven. Verder probeert de gemeente zoveel mogelijk betrokkenheid in dorpen en wijken te bevorderen.

Tijdens de voorbereiding van dit beleidsplan is ons opgevallen dat de indeling in de negen prestatievelden niet de meest handige indeling is. Er bestaat een hoge mate van overlap tussen de prestatievelden. Toch hebben we de structuur van de negen prestatievelden aangehouden, omdat het de basis is van de Wmo. Waar meerdere prestatievelden elkaar overlappen, hebben wij dit aangegeven. Verder hebben we gekozen voor een integrale benadering, aangezien we van mening zijn dat ook welzijn, kunst & cultuur, sport en toerisme van belang zijn bij de uitvoering van de Wmo.

Tot slot willen we opmerken dat de Wmo enerzijds kansen biedt om integraal beleid te formuleren en activiteiten te ontplooiën. Anderzijds is het een bezuinigingsmaatregel van het Rijk. We moeten dezelfde (en op sommige gebieden meer) taken uitvoeren, terwijl er minder middelen beschikbaar zijn. Dat betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden m.b.t. welke activiteiten en diensten er wel of niet gesubsidieerd worden. Ook laten we met dit beleidsplan zien dat “de Wmo meer is dan zorg”. Hiermee tonen we aan dat bijvoorbeeld activiteiten op het gebied van sport en cultuur en een goed sociaal netwerk een positieve en preventieve bijdrage leveren aan de uitvoering van de Wmo.

1.2 Aanpak en leeswijzer

Het beleidsplan Wmo is tot stand gekomen door:

- Literatuuronderzoek;
- Integraal overleg gemeente (bijeenkomsten WIZ) en overleg met andere Zeeuwse gemeenten;
- Structureel overleg met belangenorganisaties;
- Discussiebijeenkomst met de drie adviesraden op dinsdag 15 januari 2008;
- Op 31 maart 2008 zal er een gemeentebrede informatiebijeenkomst gehouden worden in MFC De Keure te Sluis.

Met dit beleidsplan tracht de gemeente Sluis een beeld te schetsen over de positionering van de Wmo in het gemeentelijk takenpakket en de wijze waarop de gemeente Sluis voor de periode van 1 januari 2008 tot en met 31 december 2010 vorm en inhoud aan deze wet wil gaan geven. Er is nadrukkelijk gekozen voor een brede visie op de Wmo, waarbij ook gekeken wordt naar sport, recreatie, kunst en cultuur, etc.

Voor de indeling van dit beleidsplan is gekozen voor de volgende structuur.

Hoofdstuk 2 definieert de Wet maatschappelijke ondersteuning en geeft kort de doelstellingen weer van de Wet en de uitvoering daarvan.

Hoofdstuk 3 bevat de algemene visie en de strategische uitgangspunten van de gemeente Sluis op maatschappelijke ondersteuning.

Hoofdstuk 4 bespreekt maatschappelijke, demografische en politieke trends en ontwikkelingen die invloed hebben op de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Hoofdstuk 5 betreft de inhoud van de negen prestatievelden en de beleidskeuzes die de gemeente Sluis daarbij maakt. De beleidskeuzes zijn tot stand gekomen door overleg met de Adviesraden, overleg met diverse organisaties en reeds bestaande beleidsnota's.

Hoofdstuk 6 gaat in op het financiële kader en het tijdpad van de uitvoering van het beleid op maatschappelijke ondersteuning.

In de bijlagen vindt u een literatuurlijst en een lijst met afkortingen met betrekking tot dit plan. Tevens is er een overzicht toegevoegd waarin het aantal inwoners per kern per leeftijdscategorie staat weergegeven.

Hoofdstuk 2 De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

*De vraag is niet wat de gemeenschap voor u kan doen,
maar wat u kunt doen voor de gemeenschap.*

2.1 De Wet maatschappelijke ondersteuning op hoofdlijnen

Op 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning ingevoerd. De kern van de Wmo is: meedoen! Meedoen van álle burgers aan álle facetten van de samenleving, ook door burgers die daarbij ondersteuning nodig hebben. Als de ondersteuning vanuit familie, vrienden of bekenden niet meer mogelijk is, voorziet de gemeente daarin. De stelling 'De vraag is niet wat de gemeenschap voor u kan doen, maar wat u kunt doen voor de gemeenschap' geeft de kern van de Wmo weer. Eigen verantwoordelijkheid, participatie en betrokkenheid zijn daarbij kernwoorden. Het einddoel van de Wmo is een samenhangend lokaal beleid voor de maatschappelijke ondersteuning, inclusief de aanpalende beleidsterreinen. Daarnaast blijft de AWBZ bestaan voor mensen die langdurige, intensieve zorg nodig hebben.

Bundeling van wetten

In de Wmo wordt de volgende bestaande wetgeving gebundeld:

- de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG);
- de Welzijnswet;
- de 'huishoudelijke verzorging' uit de AWBZ;
- enkele subsidieregelingen uit de AWBZ, zoals mantelondersteuning (CVTM) en diensten bij wonen met zorg (DWZ);
- de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ).
- De ondersteunende en activerende begeleiding uit de AWBZ zal later in de Wmo ondergebracht worden.

Betekenis voor burgers

Door de Wmo komt er meer samenhang in de ondersteuning van de burger op het terrein van welzijn, inkomen, werk, zorg en (aangepast) wonen. Bijvoorbeeld door het inrichten van een geïntegreerd WIZ-loket. Bovendien betreft de gemeente burgers bij het ontwikkelen van het Wmo-beleid. Daardoor kan beter rekening worden gehouden met hun wensen en behoeften, zodat ondersteuning op maat mogelijk wordt. Bijzondere doelgroepen van de Wmo zijn mensen met een ondersteuningsbehoefte, zoals mensen met een verstandelijke, lichamelijke of geestelijke beperking of bijvoorbeeld ouderen. Maar als het gaat om meedoen mogelijk maken voor iedereen, dan is in feite de hele samenleving aan zet; hetzij om zelf mee te doen, hetzij om meedoen voor anderen mogelijk te maken.

De Wmo is volgens de wettekst en de Memorie van Toelichting gebaseerd op:

- eigen verantwoordelijkheid nemen voor eigen situatie;
- beroep doen op de sociale omgeving;
- indien geen adequate oplossing in de bovenstaande mogelijkheden zijn gevonden kan een beroep op de overheid worden gedaan.

Compensatieplicht

Mensen met een beperking kunnen rekenen op ondersteuning in hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Het beoogde resultaat ligt dus vast (zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie), de weg ernaar toe (de voorziening) is nader te bepalen op grond van het beleid dat de gemeente voert.

Betekenis voor gemeenten

De Wmo brengt voor gemeenten drie grote veranderingen met zich mee. De gemeente moet beleid en afspraken maken over de uitvoering van huishoudelijke ondersteuning. Dit gebeurde voorheen via de AWBZ. Verder kan de gemeente door een bundeling van wetten integraal beleid ontwikkelen voor de prestatievelden (zie hoofdstuk 2.2) van de Wmo. De Wvg en de Welzijnswet vallen nu al onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Met de invoering van de Wmo komt daar een deel van de AWBZ en de OGGZ bij. Als laatste wordt de sturingsfilosofie aangepast: gemeenten moeten verantwoording afleggen aan hun burgers in plaats van aan het rijk.

Spelregels van de Wmo

Bij de uitvoering van de Wmo staat een aantal spelregels vast, namelijk:

- belangenorganisaties moeten betrokken worden;
- er moet een vierjarig beleidsplan komen waarin staat wat de gemeente gaat doen aan de negen prestatievelden;
- er dient aan de burgers en de gemeenteraad verantwoording afgelegd te worden over de uitvoering van de Wmo en de geleverde prestaties. Burgers kunnen door een benchmark de prestaties van de eigen gemeente vergelijken met andere gemeenten;
- elke gemeente heeft een compensatieplicht;
- de gemeenteraad heeft besloten aan personen van 18 jaar en ouder een eigen bijdrage vragen. De eigen bijdrage geldt voor alle burgers van 18 jaar en ouder aan wie een individuele voorziening is verstrekt. Dit geldt niet voor Wmo doelgroepenvervoer/ rolstoel en voor die voorziening waarvoor een financiële tegemoetkoming is verstrekt.

2.2 Prestatievelden

De Wmo stelt algemene kaders en het is aan de gemeente om invulling te geven aan het begrip maatschappelijke ondersteuning. Dit begrip wordt in de wet omschreven aan de hand van negen prestatievelden. Hieronder worden de prestatievelden benoemd. De uitleg ervan volgt in hoofdstuk 5.

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.
2. Op preventie gerichte ondersteuning bieden aan jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.
4. Het ondersteunen van mantelzorgers, daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers.
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem.
6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.
7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd.
8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.
9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.

Verder wordt er apart aandacht besteed aan burgerparticipatie, aangezien inspraak een belangrijk onderdeel van de Wmo is. Burgerparticipatie, het betrekken van de burger bij beleidsontwikkeling van de Wmo, is een verantwoordelijkheid van de gemeente.

Hoofdstuk 3 Visie en strategische uitgangspunten

Een goed gemeentelijk beleid is eerder een beetje saai dan spectaculair.

3.1 Visie gemeente Sluis

Een goed gemeentelijke beleid is eerder een beetje saai dan spectaculair. Een beleidsplan hoeft geen super spannende verhalen en maatregelen te bevatten. Het belangrijkste is dat er op een heldere manier omschreven staat wat de gemeente van plan is. Tijdens de discussiebijeenkomst met de Adviesraden Sociale Zaken, Gehandicaptenbeleid en Senioren (d.d. 15 januari 2008) is bijvoorbeeld meerdere malen gezegd dat vele beleidsplannen in de kast verdwijnen. Dit beleidsplan Wmo is uitdrukkelijk niet bedoeld om weg te leggen. Het zal de komende jaren als grondslag gebruikt worden. Verder zullen de genoemde beleidsmaatregelen, indien (financieel) mogelijk, uitgevoerd worden.

Onderstaande tekst komt uit de Kadernota Wmo (vastgesteld op 1 juni 2006). De in de Kadernota Wmo omschreven visie is nog steeds actueel.

“Het is in eerste instantie aan de burger om na te gaan of hij zelf een oplossing vindt voor zijn probleem. Lukt dit niet dan moet hij kijken of in zijn eigen sociale omgeving oplossingen voorhanden zijn. Als ook dit geen soelaas biedt, kan pas een beroep worden gedaan op van overheidswege aangeboden voorzieningen. Omdat de financiële en personele middelen beperkt zijn, zal vooral aan de (preventieve) voorkant worden geïnvesteerd in algemene voorzieningen, om het beroep op individuele voorzieningen waar mogelijk te verminderen. De gemeente Sluis zal maatwerkoplossingen leveren, die niet op zichzelf staan, maar een integraal karakter hebben. De zorgvrager staat hierbij centraal en gekeken wordt naar de werkelijke vraag achter de gestelde vraag en de sociale achtergrond waaruit deze voortkomt. Het voorzieningenaanbod wordt gestalte gegeven in samenspraak met de inwoners. Voor hen moet duidelijk zijn waar welke voorzieningen te verkrijgen zijn. Het aantal doorverwijzingen, ook naar externe instanties, wordt tot het minimum beperkt door het creëren van een loket voor werk, wonen, welzijn, inkomen en zorg. Inzet van middelen moet op een efficiënte en doelmatige wijze gebeuren, waarbij de menselijke maat leidend moet zijn. Over het gevoerde beleid wordt jaarlijks aan de inwoners verantwoording afgelegd.”

3.2 Strategische uitgangspunten

In de Kadernota Wmo (vastgesteld op 1 juni 2006) heeft de gemeente twee strategische uitgangspunten geformuleerd als grondslag voor het Wmo-beleidsplan. Deze strategische uitgangspunten zijn hieronder benoemd.

- De gemeente Sluis dient vanwege de bevolkingsopbouw en de beperkte financiële middelen nadrukkelijk in te zetten op beleidsmaatregelen die bijdragen aan preventie (algemene voorzieningen) en daarmee het verminderen van het beroep op individuele voorzieningen.
- Versterkt een collectieve voorziening (in de vorm van een subsidie voor een activiteit) of een individuele voorziening (in de vorm van een in natura verstrekking, een financiële bijdrage of pgb) de sociale samenhang en de zelfredzaamheid van de burger? *Als deze vraag niet positief kan worden beantwoord, betekent dit vanuit strategisch perspectief dat een voorziening of subsidie niet dient te worden verstrekt.*

De strategische uitgangspunten zullen als een rode draad door het beleidsplan heen lopen. Bij alle prestatievelden zal 'preventie' een grote rol spelen om veelvuldig gebruik van individuele voorzieningen te voorkomen. Het tweede strategische uitgangspunt zullen we tevens gebruiken als uitgangspunt bij het formuleren van het nieuwe Subsidiebeleidsplan. Het maken van productafspraken met grote organisaties zal hierbij centraal staan. Bestaande beleidsplannen zullen overigens als basis dienen voor de toekomst. Dat betekent dat het beleidsplan Wmo als basis dient voor het beleid en de uitvoering van de komende jaren.

Hoofdstuk 4 Maatschappelijke trends en ontwikkelingen

Door de vergrijzing ontstaat er steeds meer wijsheid.

4.1 Demografische en sociale factoren

Belangrijke demografische factoren zijn leeftijdsopbouw en de samenstelling van de bevolking, aantallen en gemiddelde grootte van huishoudens. Deze cijfers geven informatie over de samenstelling van de gemeente en daarop kan het beleid gebaseerd worden. De vergrijzing is bijvoorbeeld een demografische factor. Vergrijzing wordt vaak negatief uitgelegd. Maar vergrijzing is zeker ook een verrijking. Mensen leven langer, blijven langer gezond, kunnen door veranderde omstandigheden langer aan het arbeidsproces deelnemen, zijn in toenemende mate hoger opgeleid, hebben in toenemende mate naast de AOW een aanvullend pensioen, vermogens, een eigen woning (Bron: Min VWS, Nota Ouderenbeleid). De stelling 'Door de vergrijzing ontstaat er steeds meer wijsheid' sluit aan bij deze bron van het Ministerie van VWS. De vergrijzing is een verrijking, omdat mensen langer leven plus gezond blijven en bovendien vaker hoog opgeleid zijn, en er dus op deze wijze meer wijsheid ontstaat.

Leeftijdsopbouw en bevolkingssamenstelling

De gemeente Sluis heeft 24.325 inwoners (peildatum: 01-01-2007) en een uitgestrekt werkgebied. Sluis hoort bij de meest vergrijsde en ontgroende gemeenten van Nederland. De bevolking van Nederland is geleidelijk aan het vergrijzen. Vergrijzing houdt in dat zowel het absolute aantal ouderen als het aandeel ouderen in de totale bevolking toeneemt. Op 1 januari 2007 telde Nederland bijna 2,4 miljoen ouderen (personen van 65 jaar en ouder). Dit komt neer op 14% van de totale bevolking. Daarnaast is sprake van 'dubbele vergrijzing'. Dit houdt in dat binnen de groep 65-plussers het deel 80-plussers het sterkst stijgt. Op 1 januari 2007 waren er bijna 601.000 mensen van 80 jaar en ouder, wat neerkomt op 4% van de bevolking. Van de 65-plussers was 25% ouder dan 80 jaar.

Gemeente Sluis	Aantal inwoners per 01-01-07	Aantal in % naar grijze c.q. groene druk	
0-19 jarigen	4.907	34,5	Groene druk
20-64 jarigen	14.236		
65-plussers	5.182	36,4	Grijze druk
Totaal	24.325		

Tabel 1: Grijze- en groene druk in de gemeente Sluis

Grijze druk is een demografisch begrip dat de verhouding aangeeft tussen het aantal personen van 65 jaar of ouder en het aantal personen in de zogenaamde 'productieve leeftijdsgroep' van 20 tot 64 jaar. Gemiddeld is in Nederland de grijze druk 25%. Tot met 2025 zal de gemiddelde grijze druk in Nederland tot 36% oplopen (Bron: www.cbs.nl). Vergelijk: de grijze druk in onze gemeente is al 36%. Het begrip groene druk geeft de verhouding aan tussen het aantal jongeren van 0 tot 19 jaar en het aantal personen in de 'productieve leeftijdsgroep' van 20 tot 64 jaar. Gemiddeld is de groene druk 42% in Nederland.

Vergrijzing blijft toenemen en vanaf 2010 in versnelde mate. Het aantal 65-plussers zal stijgen van 2,4 miljoen in 2007 tot 3,9 miljoen in 2050. In 2050 is naar schatting 24% van de bevolking 65-plusser ten opzichte van 14% in 2007. Van de 65-plussers zal in 2050 38% 80 jaar en ouder zijn, terwijl dit in 2007 25% was. Daarmee neemt ook de zogenoemde dubbele vergrijzing toe. De sterke groei van het aantal ouderen heeft allerlei maatschappelijke gevolgen, bijvoorbeeld op het gebied van pensioenvoorziening, gezondheidszorg en ouderenzorg.

Inwoners	Autochtoon	Allochtoon	Waarvan: Westers		Niet- westers			
			24 EU- landen	Indonesië	Marokko	Ned. Antillen +Aruba	Suriname	Turkije
	19.068	5.257	4.367	162	26	39	65	36
Totaal	24.325							

Tabel 2: Bevolkingssamenstelling gemeente Sluis

Tabel 2 laat zien hoe de bevolking in de gemeente is samengesteld. Hieruit blijkt dat er in de gemeente Sluis relatief weinig allochtonen wonen, slechts 27%. Niet-westerse allochtonen omvatten slechts 4,6% van de totale bevolking.

Huishoudens

Op 1 januari 2007 telde de gemeente Sluis 11.147 huishoudens. Hiervan waren er 3.660 eenpersoonshuishoudens. In vergelijking met omliggende gemeenten is dit een hoog aantal. Dit hoge aantal kan duiden op ouderen die alleen wonen (waarvan partner overleden is). Verder heeft een gemiddeld huishouden 2,18 personen. Dit is weinig in vergelijking met andere gemeenten. Dit getal kan eveneens duiden op het grote aantal ouderen in onze gemeente. Een andere betekenis kan zijn dat er weinig kinderen per gezin zijn. Er wonen 264 personen in instellingshuishoudens.

In de gemeente Sluis is er een hoger percentage ouders, dat werk en opvoeden combineert, in vergelijking met de rest van Zeeland. Uit de jeugdmonitor (3VO, 2007, Scoop) blijkt dat 84% van de moeders in de gemeente Sluis werkt ten opzichte van 74% werkende moeders in Zeeland. Van de vaders werkt gemiddeld 94% (zowel in Sluis als in Zeeland). Opvallend is verder dat 28% van de ondervraagde kinderen geen broertjes of zusjes thuis heeft, terwijl dat Zeeuws 22% is. Slechts 20% van de jeugd heeft een baantje (vergelijk Zeeland 37%). Er wordt ook relatief veel gebruik gemaakt van buitenschoolse voorzieningen (bso). Een reden hiervoor zou kunnen zijn dat het gemiddeld inkomen in de gemeente Sluis lager is dan in de rest van Zeeland en dat beide ouders moeten werken om rond te kunnen komen. Uit de Zeeuwse Armoedemonitor (Scoop, 2007) blijkt dat het aantal minima in de gemeente Sluis 4,7% is. Op Zeeuws niveau heeft 5,9% van de huishoudens een minimuminkomen.

4.2 Politieke factoren

Deze paragraaf beschrijft in het kort het provinciale beleid dat van toepassing is op onze gemeente bij de invoering van de Wmo. Verder worden de belangrijkste punten uit het Collegeprogramma 2007-2010 van de gemeente Sluis aangestipt die van belang zijn voor dit beleidsplan.

Provinciaal beleid: provincie Zeeland

Preventief beleid is het voorkomen van problemen, door te investeren in de sociale infrastructuur. Zo wordt hulpverlening effectiever en efficiënter. Volgens provinciale beleidsvisie 'De driehoek rond' valt preventief beleid te verdelen in:

- Vooraf: informatieverstrekking voordat men zorg nodig heeft;
- Voorkom: informatie en hulp om de situatie niet erger te laten worden;
- Herstel: ervoor zorg dragen dat iemand in een problematische situatie er weer bovenop komt.

Kenmerkend voor veel sociaal beleid is dat we doorgaans in actie komen nadat een probleem is ontstaan: het is herstelbeleid. Er is te weinig oog voor de mogelijkheden die er bestaan om problemen te voorkomen. Herstelbeleid, hoe noodzakelijk ook, leidt niet tot duurzame oplossingen. Preventief beleid biedt daarvoor veel meer kansen. Eén van de keuzes die het provinciaal bestuur maakt als het om de invulling van sociaal beleid gaat is dat we sterker dan voorheen de nadruk leggen op het voorkomen van problemen. Deze vorm van beleid wordt in het advies uitgewerkt als 'de infrastructurele benadering'. Door de infrastructuur, de sociale en fysieke omgeving waarin mensen wonen, werken en met elkaar omgaan, te versterken kunnen problemen voorkomen worden of in een vroeger stadium worden opgelost.

Lokaal beleid: College B&W Sluis

In het Collegeprogramma 2007-2010 staat vermeld welke prioriteiten er gelegd zullen worden in deze periode. Onderstaand staan de punten genoemd die raakvlakken hebben met de Wet maatschappelijk ondersteuning.

- Leefbaarheid kleine kernen bevorderen: vastgelegd moet worden, wat onder leefbaarheid van kernen dient te worden verstaan en ook in hoeverre er sprake moet zijn van differentiatie tussen de kernen. Daar waar het voorzieningen in de dorpen betreft moeten de dorpsinwoners zelf de keuze maken wat ze voor hun dorp het meest belangrijk vinden. Verder worden de mogelijkheden voor de inzet van een service/bibliobus onderzocht. Als laatste wordt de mogelijkheid onderzocht, dat het onderhoud van accommodaties, door de gebruikers in eigen beheer wordt uitgevoerd.
- Starterwoningen, sociale woningbouw en zorgwoningen: er is een uitgangspuntennotitie opgesteld, waarin gedefinieerd is wat onder starterwoningen wordt verstaan en waarin wordt vastgelegd hoe ermee wordt omgegaan. Dergelijke woningen worden bij voorkeur in de kleine kernen gebouwd. Het uitgangspunt is, dat er een voldoende aantal huurwoningen dient te zijn c.q. te blijven voor de verschillende doelgroepen, met dien verstande, dat het huidige aantal huurwoningen de ondergrens is. In het kader van de Wmo dienen zorgwoningen over alle kernen in de gemeente te worden gespreid en dat het aantal mede wordt bepaald door de demografische opbouw van de gemeente.
- Toegankelijkheid openbare ruimte: straten, wegen en pleinen dienen bij voorrang te worden getoetst op de mate van toegankelijkheid en zo mogelijk worden aangepast.
- Jeugdsozen en jongerenbeleid: overleg voeren met de Stichting Welzijn ten einde na te gaan of er meer vrijwilligers aangetrokken kunnen worden, zodat de jongerensozen meer en langer open kunnen zijn.
- Gratis openbaar vervoer: in samenwerking met Provincie Zeeland zal er in de loop van 2008 een proef gestart worden met gratis openbaar vervoer voor 65-plussers in West Zeeuws-Vlaanderen.

4.3 Maatschappelijke factoren

Individualisering is het proces waardoor mensen zelfbewuster en meer als individu in plaats van als groep in de samenleving komen te staan. Dit proces is met de industrialisatie op gang gekomen en tegenwoordig wordt de Westerse wereld als geïndividualiseerde wereld gezien. Bij individualisering zijn mensen niet meer gebonden aan bijvoorbeeld kerken. Ze hebben een grote vrijheid om zelf hun verantwoordelijkheid te nemen.

De Provincie Zeeland wil bekijken of er in Zeeland mogelijkheden zijn voor een zogenaamde 7 tot 7 samenleving. Dat is een samenleving met onder meer langere openingstijden en flexibelere werktijden. Veel mensen die actief zijn op de arbeidsmarkt staan onder druk. Ze dreigen vast te lopen in de combinatie van arbeid-, zorg- en opvoedingstaken. Een 7 tot 7 samenleving zou hiervoor een oplossing kunnen zijn. Het doel van een 7 tot 7 samenleving is dat mensen werk, privé taken en vrije tijd beter kunnen combineren.

De gemeente heeft een open oog voor de enorme ontwikkeling op het terrein van de spiritualiteit. Hoewel de commercie in hoge mate op deze ontwikkeling heeft ingespeeld is de behoefte aan authentieke ervaringen en nieuwe vormen van zingeving onmiskenbaar zichtbaar. De vaak bijzondere activiteiten op de kruispunten van lichamelijk bewegen, (nieuwe) vormen muziek, het streven naar zuiverheid en schoonheid neemt een grote vlucht. Levenshoudingen ten aanzien van gezond leven, verantwoord omgaan met flora en fauna, biologisch boeren, vegetarisch eten houden alle verband met deze bewustwording. In het voorjaar van 2008 zal er een onderzoek naar 'gezond leven' binnen de gemeente Sluis worden gehouden. Bij dit onderzoek wordt gekeken naar welke factoren een positieve bijdrage leveren aan gezond zijn en gezond leven. Enkele elementen die van invloed op gezond leven kunnen zijn: gezondheidszorg, geestelijke ondersteuning, ontspanning, verzorging, recreatie, sociale bezigheden, kunst en cultuur. Het onderzoek zal bijdragen aan de beleidsontwikkeling van de Wmo en de nota Lokaal Gezondheidsbeleid. Bovendien ontwikkelt de gemeente hiermee een instrument dat dienstig zal zijn bij de informatievoorziening en beleidsontwikkeling voor zowel de eigen inwoners als de toeristensector.

Sport en bewegen is goed voor de gezondheid. Voor het individu beperken positieve effecten van voldoende beweging zich niet alleen maar tot het boeken van aanzienlijke gezondheidswinst zoals verminderde kans op hart- en vaatziekten, diabetes, vormen van ongeneeslijke ziekten, osteoporose, depressie e.d. Het is van belang een goede balans te vinden tussen sport/bewegen en gezond leven/eten. Bewust omgaan met een gezond voedingspatroon in relatie tot verantwoord sporten en bewegen vraagt een consequente en gedisciplineerde levensstijl.

Bij de vaststelling van een beleidsplan maatschappelijke ondersteuning is gepaste aandacht voor deze ontwikkeling gevraagd. De doorwerking van deze inzichten op vele terreinen van het maatschappelijk leven zal voelbaar zijn.

De verschillende prestatievelden kunnen niet los van elkaar gezien worden. Zij staan onderling in meer of mindere mate met elkaar in verbinding. Dit vraagt om een integrale benadering bij de beleidsontwikkeling en uitvoering. Naast de Wmo is er nog andere wetgeving (bijvoorbeeld op het terrein wonen en zorg) waarmee ook rekening gehouden dient te worden. De integrale benadering strekt zich ver uit: van het brede school beleid tot dorpsontwikkelingsplannen, van accommodatiebeleid tot nieuwbouwwijken, etc.

5.1 Prestatieveld 1: Leefbaarheid en sociale samenhang

Zingen bevordert het immuunsysteem.

Doelstellingen

Leefbaarheid en sociale samenhang zijn belangrijk voor alle prestatievelden van de Wmo. De gemeente wil een voorwaardenscheppende rol vervullen met betrekking tot de leefbaarheid in de kernen. Dit prestatieveld is daarom erg belangrijk binnen de Wmo. Leefbaarheid en sociale samenhang hebben raakvlakken met alle beleidsterreinen. Als we kijken naar de titel “De Wmo is meer dan zorg alleen”, dan onderschrijft deze paragraaf het belang van allerlei voorzieningen op het gebied van wonen, sport, kunst en cultuur, recreatie en toerisme die preventieve werking hebben. Dit verklaart meteen de stelling aan het begin van dit hoofdstuk. Uit Duits onderzoek is namelijk gebleken dat mensen die iedere dag zingen een betere lichamelijke conditie hebben. Verder dragen diverse activiteiten bij aan het psychisch welbevinden van mensen. Zo worden er steeds meer onderzoeken gepubliceerd die concluderen dat activiteiten en sociale contacten een preventieve werking hebben op de gezondheid van mensen.

Leefbaarheid

Het begrip leefbaarheid is moeilijk te omschrijven, aangezien het een subjectief begrip is. Het Sociaal Cultureel Planbureau (2002) heeft de volgende definitie geformuleerd: “Leefbaarheid is het samenspel tussen fysieke kwaliteit, sociale kwaliteit, sociale kenmerken en veiligheid van de omgeving”. Uit deze definitie blijkt dat leefbaarheid wordt beïnvloed door veel facetten van het gemeentelijk beleid. Het gaat onder andere over woningen, de woonomgeving, winkels, maatschappelijke voorzieningen, recreatiemogelijkheden, sociale activiteiten, onderlinge contacten van inwoners met elkaar, openbaar vervoer en werkmogelijkheden. Ook in de Woonvisie van de gemeente Sluis worden allerlei maatregelen genoemd die ten goede komen aan de leefbaarheid van de kernen. Uit het Leefbaarheidonderzoek Oostburg is onder andere gebleken dat mensen zich vaak sociaal onveilig voelen. Verder zijn er diverse valorisatierapporten gemaakt waarin omschreven staat hoe het aanzicht van de kernen verfraaid kan worden. Iedere kern heeft zijn eigen identiteit of thema en een aantal kernen zijn inmiddels gevaloriseerd. Breskens wordt geprofileerd als vissersdorp, In IJzendijke staat Prins Maurits centraal, In Sluis draait het om taal (Van Dale) en Aardenburg heeft als thema de Romeinse tijd.

Sociale samenhang en civil society

Sociale samenhang is de betrokkenheid bij elkaar en de plek waar men woont, de bereidheid om een actieve rol te spelen in de wijk en buurt en elkaar te informeren en te helpen. Het gaat daarbij om elementen variërend van ‘erbij horen’ (je ergens thuis voelen), ‘actief meedoen’ tot ‘meebeslissen’.

Het doel van dit prestatieveld is om alle burgers zoveel mogelijk te betrekken bij hun wijk of kern om sociale samenhang en onderling ontmoeten te bevorderen. De civil society (gemeenschapsvorming) is hierbij een veelgebruikt begrip. De inzet van mensen voor hun naaste omgeving creëert een hogere mate van betrokkenheid bij de maatschappij. Het is voor alle inwoners van de gemeente Sluis een voordeel als er voldoende ontmoetingsmogelijkheden zijn voor gelijkgestemden. Dorpshuizen bieden gelegenheid om activiteiten te organiseren waar gelijkgestemden elkaar kunnen ontmoeten. We kiezen er bewust voor de term ‘gelijkgestemden’ te gebruiken, omdat de Wmo en in het bijzonder

prestatieveld 1 voor alle doelgroepen van de samenleving een rol speelt. Door doelgroepen te benoemen, loop je het risico groepen te vergeten.

Hoewel de term civil society niet in de wet zelf wordt genoemd, wordt deze terminologie wel in de toelichting veelvuldig gebruikt als “hart” van de Wmo. Vandaar dat wij deze term ook blijven gebruiken, hoewel het geen Nederlands is. Met civil society bedoelen we de inzet van alle inwoners van de gemeente Sluis. En de maatschappelijke organisaties (o.a. kerken, verenigingen) waarin zij deelnemen. Met de civil society hebben wij een samenleving voor ogen die sociale samenhang stimuleert. Dit uit zich onder andere in betrokkenheid bij de buurt(bewoners), vrijwilligerswerk en mantelzorg.

Stads- en dorpsraden

Een grote mate van betrokkenheid zien we bijvoorbeeld bij de stads- en dorpsraden. Er zijn veertien stads- en dorpsraden actief in de gemeente Sluis. Deze raden hebben verschillende functies, o.a. fungeren als aanspreekpunt voor de gemeente, kleine problemen in de openbare ruimte (zoals losliggende stoeptegels, overhangende bomen) aankaarten bij de kernvoorman en organiseren van evenementen. Iedere kern heeft een eigen wethouder en er is een vaste ambtelijke contactpersoon voor de stads- en dorpsraden. Alle vragen worden door deze contactpersoon verder in de gemeentelijke organisatie uitgezet. Eenmaal per jaar wordt er een jaarvergadering gehouden waar de kernwethouder bij aanwezig is. Verder bezoekt het College eenmaal per twee jaar alle kernen en eenmaal per twee jaar (het jaar na het kernbezoek) worden alle stads- en dorpsraden uitgenodigd op het gemeentehuis voor een vergadering met het College.

Een taak van de stads- en dorpsraden is het houden van een opplusdag met als doel de samenwerking tussen gemeente en dorpsraden te versterken. Tijdens een opplusdag zorgen gemeentewerken, vrijwilligers en de stads- en dorpsraden ervoor dat klachten verholpen worden. Er wordt bijvoorbeeld vuil weggehaald, tegels goed gelegd, etc. om de kern leefbaar te maken. Ook de sociale samenhang van kernen wordt hierdoor versterkt, omdat inwoners zelf verantwoordelijk zijn voor het melden van klachten en als vrijwilliger een bijdrage kunnen leveren aan het bewoonbaar maken en houden van hun woonplaats. Een wens voor de toekomst is om te bekijken hoe er bij de opplusdag meer doelgroepen en bewoners van een kern betrokken kunnen worden.

Leefbaarheidonderzoek

Verder zal de gemeente in samenwerking met Woongood Zeeuws-Vlaanderen een Leefbaarheidonderzoek uitvoeren. Dit onderzoek zal uitgevoerd worden in tien kleine kernen, namelijk in Cadzand, Eede, Groede, Hoofdplaat, Nieuwvliet, Retranchement, Schoondijke, Sint Kruis, Waterlandkerkje en Zuidzande. Zowel Woongood Zeeuws-Vlaanderen als de gemeente Sluis hechten er veel belang aan om te weten wanneer een kern leefbaar is en wat er nodig is om leefbaarheid te voelen. Het leefbaarheidonderzoek zal in overleg met de stads- en dorpsraden worden uitgevoerd. De gemeente heeft namelijk te kampen met een relatief laag aantal inwoners op een uitgestrekt werkgebied.

Recreatie en toerisme

De gemeente Sluis profileert zich ook als de ideale vakantieplek. Grote delen van het gemeentelijk beleid hebben bovendien voordelen voor zowel de eigen inwoners als de toeristen. Een deugdelijk rioolsysteem wordt als een vanzelfsprekendheid gezien. Een goed en fijnmazig fietspadennetwerk maakt de bereikbaarheid van alle voorzieningen in de

gemeente op een gezonde en milieuvriendelijke manier mogelijk. Verder hebben inwoners aangegeven veel waarde te hechten aan mooie wandelroutes. Een gezond, rustig en schoon strand behoort tot de kroonjuwelen van de gemeente. Mede gezien de enorme ontwikkeling van haven- en industriegebieden in de Rijn-Schelde Delta, met het dichtst in de buurt die in Zeebrugge, Gent en Antwerpen kan een gebied als West Zeeuws-Vlaanderen zich in steeds hogere mate onderscheiden door en profileren met de waarden: rust, ruimte en reinheid. Deze steeds meer bijzonder wordende fysieke infrastructuur wordt ondersteund door een kleinschalig, maar hoogwaardig aanbod van sportieve en culturele activiteiten. Voor het behouden en vergroten van de kwaliteit zullen wellicht keuzen moeten worden gemaakt ten koste van de kwantiteit.

Sport en cultuur

Specifieke aandacht wordt gevraagd voor bereikbaarheid van sportvoorzieningen, het combineren van deze voorzieningen met andere functies zoals onderwijs, cultuur, economische bedrijvigheid en toerisme. In dit licht is aanmoediging van participatie door de sport in lokale beleidsvorming en ruimtelijke ordening eveneens van belang. Initiatieven gericht op de recreatie dicht bij huis en groen in de leefomgeving waarbij de sport en leefomgeving profiteren, moeten een kans krijgen. Het Cultuurbeleid is bijvoorbeeld in sterke mate gekoppeld aan het beleid op de recreatiesector en voegt iets toe aan het voorzieningen- en activiteiten aanbod van de gemeente. Musea, het Ledeltheater, de bibliotheken, muziekverenigingen, oranjecomités, podiumkunsten en amateuristische kunstbeoefening worden bijvoorbeeld gefaciliteerd om een breed scala aan cultuurbeoefening te kunnen bieden.

Sport vormt een belangrijk onderdeel van de sociale infrastructuur van onze samenleving. De veelzijdigheid ervan maakt dat sport nagenoeg voor iedereen een belangrijke ontmoetingsplaats is en bovendien iets waardevols biedt. Naast het plezier en het onderhoudende karakter ervan kan sport een belangrijke bijdrage leveren in het realiseren van maatschappelijke doelstellingen. Sport is te zien als een leerschool niet alleen voor fysieke bekwaamheden maar ook voor bijvoorbeeld het ontwikkelen van het respect voor de ander. Sport draagt bij aan een algemeen lichamelijk, geestelijk en sociaal welbevinden.

Om sport en bewegen meer te promoten is het project Breedtesport gestart. Onder de term breedtesport verstaan we alle sport die niet-professioneel en niet op topsportniveau wordt beoefend. De overheid is van mening dat sport veel positieve effecten heeft, bijvoorbeeld op het gebied van integratie, werkgelegenheid en tolerantie. Dit project heeft vier speerpunten, namelijk het versterken van de sportinfrastructuur, een kwaliteitsimpuls voor bewegingsonderwijs, sport en bewegen voor senioren plus ouderen en een hogere participatie van jeugd en jongeren in de sport. Er worden bijvoorbeeld themabijeenkomsten georganiseerd voor sportverenigingen, er is een coördinator sportondersteuning en bewegingsonderwijs aangesteld en voor senioren is er een beweegweek georganiseerd waarbij laagdrempelig kennisgemaakt kon worden met allerlei sporten.

Activiteiten in de sectoren sport en recreatie kunnen, als ze in samenhang worden gebracht, elkaar versterken door gezamenlijke belangenbehartiging ter behoud of vergroting/verbetering van de groene ruimte en door medegebruik van elkaars vrijwilligers en (gesubsidieerde) arbeidskrachten, terreinen en accommodaties.

Arbeidsmarkt

Ook de arbeidsmarkt is van groot belang voor de leefbaarheid in de gemeente. Is er bijvoorbeeld voldoende toekomstperspectief op de arbeidsmarkt? Een goede arbeidsmarkt kan zorgen voor meer inwoners van de gemeente (als men woont in de gemeente waar men werkt), jongeren kansen krijgen om in de eigen gemeente te werken en ook veel vrouwen participeren in de arbeidsmarkt. Veel jongeren die gaan studeren elders in Nederland, keren na hun studie niet terug naar hun voormalige woonplaats. Voor onze gemeente betekent dat er een lager percentage hoger opgeleiden woonachtig is in de gemeente.

Beleidsmaatregelen

1. Leefbaarheidsonderzoeken inzetten om te onderzoeken welke basisvoorzieningen mensen als minimale behoefte ervaren in hun kern;
2. Onderzoeken hoe we bij de opplusdag meer doelgroepen en inwoners van kernen kunnen betrekken;
3. Sociale infrastructuur in stand houden en waar mogelijk versterken door het faciliteren van voorzieningen op het gebied van ontmoeting, sport, cultuur, recreatie, toerisme en kunst;
4. Evaluatie van 'Breedtesport': onderzoeken of structurele implementatie mogelijk is om gezond leven en bewegen te blijven stimuleren;
5. Verenigingen stimuleren toegankelijk(er) te zijn voor mensen met een beperking;
6. De kwaliteit van voorzieningen gaat boven de kwantiteit en er wordt voorkeur gegeven aan doelgerichte en bewuste inzet van activiteiten;
7. Veiligheid en sociale veiligheid stimuleren door o.a. goede straatverlichting, verlichting bij openbare plaatsen en gebouwen en het laag houden van bebouwing;
8. Eigen initiatieven voor activiteiten van inwoners stimuleren door bijvoorbeeld minder bureaucratie;
9. De mogelijkheden nagaan om nieuwe wandelpaden (o.a. bij kreken), kanoroutes in de gemeente en fietspaden (bijvoorbeeld een fietspad tussen Oostburg en Groede) te realiseren.

Maatschappelijke effecten

We willen als gemeente vooral bereiken dat iedereen meedoet aan de maatschappij en dat de sociale samenhang versterkt wordt. Mensen willen we betrokken maken bij de samenleving, de zogenaamde civil society.

Ook het lichamelijk, geestelijk en sociaal welbevinden van inwoners van onze gemeente willen we bevorderen door ontmoetingsmogelijkheden, sportieve activiteiten en culturele activiteiten te stimuleren.

Stimuleren dat (vrijwilligers)organisaties en instellingen nog beter gaan samenwerken om overlap in activiteiten te voorkomen en dat er aanbod gecreëerd wordt op vragen van burgers.

We zouden graag willen bereiken dat inwoners van de gemeente Sluis de gemeente 'leefbaar' vinden en zich veilig voelen. We hopen daarmee te bereiken dat mensen in de gemeente blijven wonen, jongeren na hun studie terugkeren of dat nieuwe inwoners zich in onze gemeente vestigen. Ook een goede arbeidsmarkt kan hieraan bijdragen.

5.2 Prestatieveld 2: Preventief jeugdbeleid

Werkende ouders leggen de verantwoordelijkheid voor hun kind steeds vaker op het bordje van een ander.

Doelstellingen

De opvoeding van kinderen is een primaire verantwoordelijkheid van ouders. Zij zijn de eerst aangewezenen als het gaat om het realiseren van veiligheid en welzijn van kinderen en het opvoeden van die kinderen tot zelfstandige volwassenen. De overheid heeft hierbij aanvullende taken. Op dit moment gebeurt er binnen de gemeente Sluis al veel op het gebied van preventief jeugdbeleid. Door onder andere de GGD, JGZ, Bureau Jeugdzorg, Stichting Welzijn West Zeeuwsch-Vlaanderen, Indigo (Emergis), AMW en Halt Zeeland worden preventieve activiteiten aangeboden aan jeugdigen en ouders, zoals het consultatiebureau, jeugdsozen, schoolmaatschappelijk werk en alcohol- en drugspreventie. Bovendien is er een opvoedbureau gerealiseerd in Oostburg.

Anderzijds stimuleren we als overheid steeds meer dat beide ouders gaan werken. We zorgen voor kinderopvang en dagarrangementen om de arbeidsmarkt aantrekkelijker te maken voor ouders; ook wel de 7 tot 7 samenleving genoemd. De opvoeding en verantwoordelijkheid van kinderen wordt hierdoor steeds meer verlegd naar de school en (sport)verenigingen. Hierdoor heeft de gemeente de maatschappelijke taak om niet alleen ouders, maar ook scholen en (sport)verenigingen te ondersteunen. De stelling aan het begin van dit hoofdstuk is hiermee toegelicht. Dat werkende ouders de verantwoordelijkheid voor hun kind steeds vaker op het bordje van een ander leggen is positief bedoeld, aangezien het overheidsbeleid erop gericht is zoveel mogelijk mensen aan de arbeidsmarkt te laten deelnemen.

In deze beleidsnota Wmo wordt enkel aandacht besteedt aan preventief jeugdbeleid. Er is een verschil tussen integraal jeugdbeleid en preventief jeugdbeleid. Het preventief jeugdbeleid is erop gericht om te voorkomen dat het misgaat met een jongere, dat een jongere (sociaal) ontspoord. Over dit preventieve jeugdbeleid gaat dit hoofdstuk. Het integraal jeugdbeleid is veel breder en raakt alle aspecten waarmee jongeren te maken hebben, zoals onderwijs, arbeidsmarkt, welzijn, cultuur, sport en vrijetijdsbesteding. De integraliteit van het jeugdbeleid komt tot uitdrukking in de terugkerende aandacht voor jongeren onder de andere prestatievelden. Indien er geen specifieke tekst bij een prestatieveld over jongeren is opgenomen, dan is het geschetste algemene beleid ook van toepassing op het jeugdbeleid. Met jeugd bedoelen we overigens de leeftijdscategorie 0 tot 23 jaar.

Sociale cohesie

Bij prestatieveld 1 is geconcludeerd dat het creëren van ontmoetingsmogelijkheden belangrijk is voor de sociale samenhang van de maatschappij. Dit betekent ook dat we jongeren bewust willen samenbrengen. Vanuit de samenleving komen er veel negatieve reacties op hangjongeren die op diverse plaatsen in de gemeente rondhangen. Dit (sociale) gedrag willen we omzetten in iets positiefs, want deze groep hangjongeren zijn over een paar jaar wel de initiatiefnemers voor activiteiten. Wanneer er gezorgd wordt voor voldoende ontmoetingsmogelijkheden, waar toezicht en begeleiding is en eventueel vervoer erheen geregeld is, dan wordt de overlast van hangjongeren minder. Een optie die momenteel beoordeeld wordt is of het mogelijk is het scholierencentrum Time Out vier avonden per week open te stellen met begeleiding van een jeugdropbouwwerker. Er zal tevens onderzoek

gedaan worden naar de mogelijkheden om een jongerenplatform op te richten met een bijbehorend activiteitenbudget om jongeren te prikkelen mee te denken over de samenleving.

Vrijtijdsbesteding en verrijkingmogelijkheden

Vrijtijdsbesteding is voor alle doelgroepen belangrijk, dus ook voor jongeren. Wanneer er voldoende mogelijkheden zijn voor jeugdigen om hun tijd zinvol te besteden, zullen ze minder snel geneigd zijn overlast te veroorzaken. Uitgaansgelegenheden, bibliotheken, sportverenigingen en culturele activiteiten zijn mogelijkheden. Ook het behoud van de discobus hoort in dit rijtje thuis. Bovendien willen we jongeren stimuleren en prikkelen om zelf initiatieven te nemen om te participeren in de samenleving. De samenhang met de prestatievelden (1) leefbaarheid en sociale samenhang, (4) mantelzorg en vrijwilligerswerk en (5) bevorderen maatschappelijke deelname is treffend.

Met verrijkingmogelijkheden bedoelen we dat we jongeren de kans willen geven ergens in uit te blinken. Voorzieningen als de muziekschool, kunstzinnige vorming en de bibliotheek geven jongeren de mogelijkheid meer te leren dan op school. Ook activiteiten en cursussen bieden kansen. De gemeente Sluis heeft een visie beschreven op het gebied van de brede school. Zorg en het verrijkingperspectief zijn de pijlers van de brede school. Een brede school kan zowel onderwijs, voor- en naschoolse opvang, een bibliotheekvoorziening, het consultatiebureau, kinderopvang en sportactiviteiten bieden.

Bieden van toekomstperspectief

Iedereen wil graag een doel hebben in het leven om iets te kunnen bereiken. Het bieden van toekomstperspectief is daarbij onontbeerlijk. Een basisvoorwaarde voor de toekomst is onderwijs. Om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan zijn voorzieningen op het gebied van passend onderwijs, onderwijs huisvestingsbeleid, onderwijsachterstandenbeleid, leerlingenvervoer en het tegengaan van voortijdig schoolverlaten nodig. Als laatste telt ook een positieve arbeidsmarkt mee voor jongeren om hun toekomst in de gemeente Sluis te zien.

Zorg en preventie

Minister Rouvoet heeft de gemeenten aanbevolen een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) op te zetten. De wettelijke verplichting zal opgenomen worden in de Wet op de jeugdzorg. Aangezien het CJG voornamelijk een preventieve werking zal hebben, noemen we het al in dit Wmo-beleidsplan. De uitwerking van het CJG wordt in een aparte nota voorbereid. Grondslag voor deze nota zal zijn om de beperkte middelen zo goed mogelijk in te zetten. De punten die terug zullen komen in de nota CJG:

- Opvoed- en gezinsondersteuning;
- Fysiek inlooppunt Centrum voor Jeugd en Gezin;
- Samenwerking met Zorg Advies Teams (ZAT) op scholen en Bureau Jeugdzorg (BJZ);
- Afstemming tussen zorgaanbieders / netwerkoverleg.

De gemeente dient een sluitend aanbod met op preventie gerichte opvoedings-, opgroei-, en gezinsondersteuning te bieden. In dit prestatieveld zijn de 5 ('voorliggende') functies van het jeugdbeleid ondergebracht. Deze 5 functies zijn:

- informatie en advies: duidelijk is waar informatie en advies over opvoeden en opgroeien te krijgen is;

- signalering: voor alle partijen is duidelijk welke afspraken gelden voor het melden van verontrustende signalen van of over gezinnen en jeugdigen;
- toeleiding: alle betrokkenen weten welke afspraken gelden voor het beoordelen van gesignaleerde problemen en het zonodig plegen van interventies;
- licht pedagogische hulp: gezinnen en jeugdigen met opvoed- en opgroei problemen komen op de juiste plek terecht en zo nodig is er licht pedagogische hulp beschikbaar;
- coördinatie van zorg: voor gezinnen en jeugdigen met meervoudige problemen die daar geen greep (meer) op hebben is, er coördinatie van zorg.

Beleidsmaatregelen

1. Bestrijden van de hangjongerenproblematiek door scholierencentrum Time Out vier avonden per week open te stellen;
2. Instellen van een jongerenplatform en een activiteitenbudget om jongeren te prikkelen zich in te zetten voor de samenleving;
3. Er zal een nota voorbereid worden om de uitgangspunten van het Centrum Jeugd en Gezin vast te stellen;
4. Voor 2010 zal er een Centrum voor Jeugd en Gezin werkzaam zijn in de gemeente Sluis.

Maatschappelijke effecten

Een van de belangrijkste maatschappelijke effecten die we willen bereiken is dat we stimuleren dat jeugd en jongeren zich inzetten in de maatschappij. Door de genoemde maatregelen hopen we jongeren kansen bieden om deel te nemen aan de maatschappij. Verder is het een mooi streven om te voorkomen dat jongeren ontsporen.

Met een Centrum voor Jeugd en Gezin willen we een sluitend aanbod met op preventie gerichte opvoedings-, opgroei-, en gezinsondersteuning realiseren. Bovendien zal door het creëren van voorzieningen en diensten de toegankelijkheid voor de ouders en kinderen wordt vergroot en de drempels om van dergelijke voorzieningen gebruik te maken worden verlaagd.

5.3 Prestatieveld 3: Informatie, advies en cliëntondersteuning

De gemeente Sluis werkt volgens de KIP filosofie.

Doelstellingen

Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning op laagdrempelige wijze is de doelstelling die we als gemeente centraal stellen bij dit prestatieveld. We vinden het belangrijk dat informatiebronnen en adviezen voor iedereen toegankelijk en duidelijk begrijpbaar zijn. De stelling boven deze paragraaf laat zien dat de KIP filosofie centraal staat. Dit betekent dat medewerkers van de gemeente Sluis geacht worden Klantgericht, Integer en Proactief te werken.

Informatie & advies

Met 'geven van informatie en advies' wordt bedoeld op activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het kan hierbij zowel gaan om algemene voorzieningen zoals (voldoende) informatiepunten, als om meer specifieke voorzieningen zoals een individueel advies, of hulp bij de verheldering van een ondersteuningsvraag. Informatie en advies kan zowel fysiek aan het loket, telefonisch, digitaal als fysiek d.m.v. een huisbezoek gegeven worden.

Uitgangspunt in de Wmo is de één-loket gedachte. Een burger hoeft zich niet vaker dan één maal tot de gemeente te wenden om over het gehele scala van voorzieningen de nodige informatie te verkrijgen. Daarbij dient de gemeente zich niet te beperken tot de gemeentelijke voorzieningen, maar ook informatie te geven over relevante aanpalende terreinen, zoals zorg en wonen. In de gemeente Sluis zijn de voormalige afdelingen Sociale Zaken en Welzijn geïntegreerd tot één afdeling, namelijk Werk, Welzijn, (aangepast) Wonen, Inkomen en Zorg (WIZ). Bij het WIZ-loket kunnen mensen terecht met al hun vragen op het gebied van werk, welzijn, (aangepast) wonen, inkomen en zorg.

Cliëntondersteuning

Bij cliëntondersteuning gaat het om steun aan kwetsbare mensen die moeite hebben met het oplossen van een probleem of het maken van belangrijke keuzes op diverse levensdomeinen. Cliëntondersteuning aan kwetsbare mensen zorgt ervoor dat hun regievermogen zoveel mogelijk intact blijft en versterkt wordt. Onder kwetsbare mensen verstaan we mensen met een lichamelijke- of verstandelijke beperking, mensen die mantelzorg verlenen, mensen met chronisch psychische-, psychosociale- of materiële problemen of mensen met meervoudige problematiek. Cliëntondersteuning wordt o.a. geboden door de gemeente (WIZ-loket), het Algemeen Maatschappelijk Werk, MEE-Zeeland, Steunpunt Mantelzorg, Stichting Welzijn West Zeeuws-Vlaanderen (o.a. vriendendienst), Indigo en Vrijwillige Thuiszorg.

Mogelijke onderwerpen voor cliëntondersteuning zijn:

- Hulpverlening en zorg;
- Wonen en woonbegeleiding;
- Werken, dagbesteding en vrijwilligerswerk;
- Sociale contacten;
- Zelfhulpgroepen en cliëntenorganisaties;
- Psychische gezondheid en verslavingsklachten;
- Hobby's, sport en cultuur;

- Financiën;
- Huiselijk geweld;
- Lichamelijke gezondheid;
- Ondersteuning bij klachtprocedures.

Het aanbod cliëntondersteuning kan zowel individueel als collectief van aard zijn. Met een individueel aanbod bedoelen we ondersteuning ten behoeve van een individu. Voorbeelden van een individueel aanbod zijn: informatie en adviesverstrekking, vraagverheldering, bemiddelen en verwijzen, kortdurende ondersteuning, monitoren en evaluatie van externe dienstverlening en hulp bij klachten, bezwaar en beroep. Het collectieve aanbod richt zich op groepen. Enkele voorbeelden hiervan zijn: faciliteren van lotgenotencontact, geven van voorlichting en cursussen in groepen, beleidssignalering, maatschappelijke activering en integrale netwerkopbouw (Begemann, e.d., 2006).

Cliëntondersteuning kan op heel veel verschillende manieren vorm krijgen. Dit is afhankelijk van de specifieke vraag van de cliënt, de situatie en het onderwerp. Enkele vormen van cliëntondersteuning zijn:

- Huisbezoeken, zowel bij aanvragen voor Wmo-voorzieningen als voor WWB-voorzieningen;
- Schriftelijk informatiemateriaal;
- Themabijeenkomsten;
- Advies en voorlichting via Internet;
- Spreekuren hulpverleners;
- Trajectbegeleiding;
- Trainingen en cursussen;
- Zelfhulpgroepen.

Kwaliteit

Hoewel cliëntondersteuning dus op verschillende manieren uitgewerkt kan worden, zijn er wel gemeenschappelijke uitgangspunten ten aanzien van de kwaliteit die voor elke sector hetzelfde is. Bovendien wordt er jaarlijks een klant tevredenheidsonderzoek gehouden om te peilen hoe klanten de dienstverlening waarderen en om te toetsen hoe gemeente Sluis zich ten opzichte van andere gemeenten verhoudt (benchmark). Hieronder volgt een opsomming van kwaliteitseisen die belangrijk zijn bij cliëntondersteuning.

Ten eerste is laagdrempeligheid belangrijk, bijvoorbeeld goede fysieke bereikbaarheid en makkelijk toegankelijk voor cliënten. Ten tweede staat de vraag van de cliënt centraal. Ten derde moeten medewerkers en vrijwilligers natuurlijk deskundig zijn, en over voldoende ervaring en kennis beschikken. Daarbij spelen opleiding en deskundigheidsbevordering een rol. Ten vierde is continuïteit is cruciaal voor de kwaliteit, herkenbaarheid en bekendheid van de cliëntondersteuning. Ten vijfde staat onafhankelijkheid centraal, ofwel dat cliëntondersteuning geen relatie heeft met zorgaanbieders en zorgverzekeraars. Tenslotte zijn goede (lokale) netwerken met de instellingen en organisaties een vereiste. Netwerkpartners kunnen elkaar over en weer informeren, naar elkaar verwijzen en samen signalen oppakken.

MEE-Zeeland is een organisatie die zich gespecialiseerd heeft in cliëntondersteuning. Zij ontvangen subsidie vanuit de AWBZ-middelen. Binnen enkele jaren zal deze regeling toegevoegd worden aan het Wmo-budget van de gemeenten. Als voorbereiding hierop

worden al samenwerkingsafspraken gemaakt tussen MEE-Zeeland en gemeenten en stelt deze organisatie beleidsinformatie beschikbaar aan gemeenten. De komende jaren zal er meer duidelijkheid komen over de overdracht van middelen en de verantwoordelijkheid van gemeenten op dit gebied.

Beleidsmaatregelen

1. Alle klantencontacten zullen zich in de toekomst afspelen in het huidige pand van de Rabobank te Oostburg, de één-loket gedachte. Er wordt gestreefd naar contacten die laagdrempelig fysiek, digitaal, telefonisch en bij mensen thuis kunnen plaatsvinden;
2. Promoten van de gemeentelijke website gemeentesluis.nl en de websites sluis sociaal.nl en lokaaloket.nl waar mensen op laagdrempelige wijze informatie kunnen vinden;
3. Opzetten en implementeren van de digitale sociale kaart XINVIS. XINVIS is het nieuwe digitale Wmo-loket. Dit informatiesysteem brengt alle beschikbare informatie op het gebied van wonen, welzijn en zorg samen. Deze informatie is zowel voor professionals als voor inwoners van de gemeente Sluis overzichtelijk en makkelijk te raadplegen;
4. Handhaven van ouderenadvisering, al dan niet in combinatie met huisbezoeken en nagaan wat de mogelijkheden zijn ten aanzien van burgeradvisering, zodat een grotere doelgroep gebruik kan maken van deze dienst;
5. Afstemming stimuleren tussen verschillende vormen van cliëntondersteuning, zoals Algemeen Maatschappelijk Werk, MEE-Zeeland, Steunpunt Mantelzorg, Vrijwillige Thuiszorg, Stichting Welzijn West Zeeuws-Vlaanderen, Indigo en de gemeente;
6. Het opstellen van een voorzieningengids, zoals genoemd in de nota Minimabeleid;
7. Samen met het werkbedrijf van CWI/UWV (vanaf 01-01-2009) een werkservicepunt creëren van de doelgroep werkzoekenden;
8. Het jaarlijks uitvoeren van een klant tevredenheidsonderzoek.

Maatschappelijke effecten

Met bovenstaande beleidsmaatregelen willen we graag bereiken dat inwoners uit de gemeente Sluis goed bekend zijn met het begrip "WIZ-loket". Dat mensen zich niet schromen om met allerlei vragen naar het WIZ-loket te komen. Verder vinden we het belangrijk dat mensen weten dat het WIZ-loket op diverse manieren bereikbaar is, namelijk fysiek aan het loket, fysiek via een huisbezoek, telefonisch en digitaal.

Cliëntondersteuning tot doel dat cliënten de regie over hun eigen leven kunnen behouden. Dit bevordert tevens zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Dit laat meteen de samenhang zien tussen de prestatievelden op het gebied van leefbaarheid en sociale samenhang (1), informatie, advies en cliëntondersteuning (3) en het bevorderen van maatschappelijke deelname (5).

Bovendien geldt dat wanneer klanten op tijd worden geïnformeerd en ondersteund bij het verkrijgen van hulp- en dienstverlening het moment van inzetten van zwaardere en duurdere zorg kan worden uitgesteld. Een voorbeeld: een klantmanager Wmo legt een huisbezoek af bij mevrouw Jansen, omdat zij een aanvraag heeft ingediend voor huishoudelijke hulp. Wanneer de klantmanager doorvraagt, blijkt dat mevrouw Jansen ook moeite heeft met zelfstandig douchen. Een douchezitje helpt haar om zelfstandig te blijven functioneren. Hiermee wordt voorkomen dat mevrouw hulp nodig heeft bij de persoonlijke verzorging en door het douchezitje te installeren is de kans dat mevrouw Jansen zal vallen verkleind. De klantmanager zal tevens nagaan of mevrouw Jansen in aanmerking komt voor bijzondere bijstand.

5.4 Prestatieveld 4: Mantelzorg en vrijwilligerswerk

Gepensioneerden worden geacht zich voor een aantal uren per week in te zetten voor een nuttig, maatschappelijk project.

Doelstelling

Het doel is om vrijwilligers en mantelzorgers zodanig te ondersteunen dat zij in staat zijn hun werkzaamheden te (blijven) doen op een manier die bij hen past en die van belang is voor de lokale gemeenschap.

Mantelzorg is langdurende zorg die niet beroepsmatig wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, maar waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt. Mantelzorgers zijn geen professionele zorgverleners, maar geven zorg omdat zij een persoonlijke band hebben met degene voor wie zij zorgen. Mantelzorg is vaak langdurig en intensief. Mantelzorgers zijn de steunpilaren van de zorgsector. Zonder mantelzorg zouden veel meer hulpbehoevenden een beroep moeten doen op professionele zorg.

Toch blijkt uit onderzoek dat veel mantelzorgers zichzelf niet als mantelzorger zien, omdat zij het vanzelfsprekend vinden wat ze doen of omdat ze zich gegeneerd voelen om hulp te vragen. Daardoor ontvangen zij nauwelijks ondersteuning en is de kans op overbelasting groter. Het is een taak van de gemeente om mensen goed te informeren over wat mantelzorg is en de ondersteuning die zij kunnen krijgen. Veel mantelzorgers vinden het fijn om contact te hebben met andere mantelzorgers (lotgenotencontact) om ervaringen uit te wisselen.

In deze nota wordt uitgegaan van de definitie van vrijwilligerswerk zoals ook het ministerie van VWS en de provincie Zeeland deze hanteren: 'Vrijwilligerswerk is werk dat in enig georganiseerd verband, onverplicht en onbetaald, wordt verricht ten behoeve van andere mensen of de samenleving'. In deze definitie worden kenmerken van vrijwilligerswerk genoemd:

- Vrijwilligerswerk heeft de benaming werk. Hoewel de activiteiten onbetaald en onverplicht worden verricht, is het niet vrijblijvend. Zo wordt bijvoorbeeld verwacht dat gemaakte afspraken worden nagekomen;
- Onbetaald wil zeggen dat er geen salaris tegenover het werk staat, maar wel eventueel een onkostenvergoeding;
- Het vrijwilligerswerk wordt gedaan ten behoeve van anderen of de samenleving. Dit geeft de gerichtheid van het werk aan en hierdoor onderscheidt het vrijwilligerswerk zich van andere vormen van vrijetijdsbesteding of bijvoorbeeld een hobby die iemand voor zichzelf verricht. Het betekent echter niet dat vrijwilligerswerk geen betekenis heeft voor de vrijwilliger.

Het verschil tussen mantelzorg en vrijwilligerswerk is dat men bewust ervoor kiest om vrijwilligerswerk te gaan doen en dat mantelzorg iets is wat je overkomt. Wanneer een partner, kind of ouder ziek wordt, dan voelt men zich vaak moreel verplicht om ervoor te zorgen.

Landelijk is de verwachting dat de vraag naar mantelzorgers in de toekomst zal toenemen vanwege sterke vergrijzing en vermaatschappelijking van de zorg. Tegelijkertijd beperken de sterke vergrijzing, toename van de arbeidsparticipatie en verkleining van sociale netwerken de mogelijkheden om mantelzorg te verlenen en in te passen in het leven. Dit brengt met zich mee dat de spanning tussen vraag en aanbod van mantelzorg zal toenemen. Met de invoering van de Wmo is de gemeente verantwoordelijk voor de toebedeling van middelen in het kader van mantelzorgondersteuning. De Wmo biedt kansen en mogelijkheden om op lokaal niveau mantelzorgondersteuning optimaal te organiseren en te verankeren.

Naast vrijwilligers in de zorg zijn op veel terreinen vrijwilligers actief. Vrijwilligers zijn als het ware de hoeksteen of het cement van de samenleving. De vrijwillige inzet van burgers, zowel informeel en ongeorganiseerd als in georganiseerd verband (o.a. bij vrijwilligersorganisaties zoals De Zonnebloem en Stichting Burenhulp, stads- en dorpsraden, bestuursfuncties, culturele aangelegenheden en bij sportverenigingen), vormt een onmisbaar deel van de 'civil society'.

Veel organisaties hebben moeite om aan voldoende vrijwilligers te komen. Vrijwilligers kiezen eerder voor kortdurend vrijwilligerswerk voor een bepaalde periode dan bijvoorbeeld voor een bestuursfunctie. Daardoor ontstaat er een toenemende druk op de vrijwilliger en dat gaat ten koste van hun inzet. Er ontstaan meer 'vacatures' en, als hier geen oplossing voor wordt gevonden, zullen vrijwilligersverenigingen in de kleinere kernen hun activiteiten noodgedwongen moeten staken. Organisaties moeten proberen vrijwilligers iets te bieden en ze binden aan hun organisatie door o.a. scholing, waardering, goede secundaire arbeidsvoorwaarden (verzekering, benzinevergoeding) en door mensen mee te laten denken. Er is niet één allesomvattende oplossing voorhanden om vrijwilligers en mantelzorgers beter van dienst te zijn. Het zal moeten gaan om een mix van beleidsmaatregelen. Echter, de beschikbare financiële middelen zullen daarbij het speelveld bepalen. Niet alles hoeft daarentegen altijd geld te kosten.

Beleidsmaatregelen

1. Handhaven en waar mogelijk verbeteren van een goede advies-, ondersteuning- en informatievoorziening voor mantelzorgers;
2. Het ontwikkelen van een bonnenboekje voor mantelzorgers met vouchers om gebruik te kunnen maken van respijtoorzieningen, ondersteuning, e.d.
3. Informatie voor mantelzorgers en vrijwilligers plaatsen in Advertentieblad, Informatiekrant van gemeente en diverse websites: gemeentesluis.nl, sluis sociaal.nl, welzijnencultuur.nl;
4. Mensen met beperkt perspectief op betaald werk stimuleren vrijwilligerswerk te doen door er een vergoeding beschikbaar voor te stellen;
5. Werving van nieuwe vrijwilligers en inzichtelijk maken van 'vacatures' door het opzetten van een databank/vacaturesite voor vrijwilligers;
6. Aanbieden van deskundigheidsbevordering en cursussen voor vrijwilligers en vergoedingssystemen voor vrijwilligers opnemen in het nieuw te ontwikkelen subsidiebeleid;
7. Mantelzorgers en vrijwilligers waarderen door bijvoorbeeld het ondersteunen van de Dag van de Mantelzorg en de Dag van de Vrijwilliger;
8. Minimaal één maal per jaar een afstemmingsoverleg organiseren voor alle organisaties op het gebied van mantelzorg en vrijwilligerswerk;
9. Specifiek beleid ten aanzien van vrijwilligerswerk ontwerpen.

Maatschappelijke effecten

De gemeente Sluis hoopt door bovengenoemde maatregelen mantelzorg en vrijwilligerswerk te stimuleren. Vooral de aanwas van jongere vrijwilligers is een prioriteit. Ook het bevorderen van substantiële inzet van moeilijk bemiddelbare personen als vrijwilliger is een prioriteit. De zwaarste doelgroep proberen te activeren, zodat alle mensen kunnen participeren in de maatschappij. Verder is het voorkomen van overbelasting van mantelzorgers zeer belangrijk, opdat zij hun waardevolle bijdrage aan de samenleving kunnen blijven leveren.

Verder zou de gemeente graag een goede ketensamenwerking tussen alle partners op het gebied van mantelzorg en vrijwilligerswerk bereiken, zodat er een goede afstemming en communicatie is tussen organisaties en dat het werkveld de mogelijkheid heeft om de krachten te bundelen.

Vrijwilligers zijn belangrijk om sociaal-culturele activiteiten betaalbaar en draaiende te houden. Als blijkt dat activiteiten/evenementen of voorzieningen (bijvoorbeeld jeugdsoos, seniorensoos) niet van de grond komen of dreigen dood te bloeden door gebrek aan vrijwilligers – terwijl er wel animo voor is, zullen (bijvoorbeeld via de dorpsraden) mensen in het dorp actief worden benaderd / aangesproken op de eigen verantwoordelijkheid voor de leefbaarheid in hun dorp.

5.5 Prestatieveld 5: Bevorderen van maatschappelijke deelname

Gratis openbaar vervoer in een fijnmazig systeem maakt alle openbare voorzieningen in kleine kernen overbodig.

Doelstelling

Meedoen aan de samenleving is niet voor iedereen even vanzelfsprekend. Ouderdom, handicap, sociaaleconomische klasse, psychosociale problemen of 'moeilijkheden thuis' kunnen hindernissen opwerpen om volop mee te draaien in de maatschappij. Een wijk zonder hoge stoepen, een gemeentehuis of bibliotheek zonder drempels. De Wmo vraagt van de gemeente om te zorgen dat mensen met beperkingen (en mensen zonder beperking) meekunnen in de samenleving. Dit noemt men inclusief beleid. Dit betekent dat bij alle maatregelen of voorstellen rekening is gehouden met de positie van mensen met een beperking. Het doel van inclusief beleid is te bereiken dat de maatschappij geen onnodige drempels opwerpt, zodat mensen die een beperking hebben, evengoed als anderen kunnen participeren in de samenleving.

Bij dit prestatieveld gaat het om algemene maatregelen die, zonder dat men zich tot de gemeente hoeft te wenden, ten goede kunnen komen aan een ieder die daaraan behoefte heeft. Het is belangrijk dat er bij het nadenken over deze maatregelen nagedacht is over het gebruik door verschillende groepen zodat niet achteraf blijkt dat zij bij het gebruik daarvan buiten de boot vallen.

Het van te voren nadenken over de gebruiksmogelijkheden voor mensen met beperkingen noemen we 'inclusief beleid'; beleid waarbij in alle fasen van een beleidscyclus rekening wordt gehouden met verschillen tussen mensen en dan vooral met de verschillen tussen mensen met en zonder beperkingen.

Bij deelname aan het maatschappelijk verkeer wordt vaak gedacht aan de toegankelijkheid van de woonomgeving en openbare ruimten zoals het gemeentehuis, bank, postkantoor en winkels. Mobiliteit is hierbij een belangrijk begrip. Mensen met een beperking zullen makkelijker aan het maatschappelijk verkeer deelnemen als zij met hun rolstoel, of ander hulpmiddel, geen belemmeringen ervaren in hun woonomgeving, en als zij toegang hebben tot alle openbare faciliteiten. Van cruciaal belang bij leefbaarheid en bij lang zelfstandig blijven wonen van mensen is dat hun (gebrek aan) mobiliteit geen hinderpaal mag worden. Mobiliteit maakt het ook mogelijk om bijvoorbeeld in kleine kernen te blijven wonen zonder voorzieningen. Maar ook deelname aan het sociaal cultureel werk met haar cursussen, hobbyclubs en andere culturele en creatieve activiteiten is belangrijk. Voorbeelden zijn bezoek aan het theater, deelname aan recreatieve activiteiten in sportaccommodaties en een lidmaatschap van sportverenigingen.

De gemeente Sluis hecht veel waarde aan maatschappelijke deelname. Een voorbeeld hiervan is de inzet van een cliëntbegeleider ter ondersteuning de re-integratie van uitkeringsgerechtigden. Het gaat hier om mensen die al langere tijd een uitkering ontvangen en bij wie de afstand tot de arbeidsmarkt dusdanig groot is, dat ze begeleiding nodig hebben. De cliëntbegeleider stimuleert deze doelgroep om deel te nemen aan de maatschappij, vrijwilligerswerk te doen en om uiteindelijk een betaalde (gesubsidieerde) baan te vinden. De cliëntenbegeleider legt huisbezoeken af om de contacten zo laagdrempelig mogelijk te houden.

Dat inkomen een basisbehoefte is voor mensen om te kunnen 'meedoen' spreekt voor zich. De gemeente heeft diverse voorzieningen op het gebied van het Platform Sociale Zekerheid West Zeeuws-Vlaanderen, Minimabeleid, Wet Sociale Werkvoorzieningen, Wet Bijzondere Bijstand, Schuldhulpverlening en Wet Werk en Bijstand om ervoor te zorgen dat mensen een minimum aan inkomen hebben om te kunnen participeren. Ook de Wet Inburgering is bedoeld om mensen te laten participeren. Door deze wet worden bepaalde groepen nieuwkomers en oudkomers verplicht in te burgeren. Citaat van oud-premier Lubbers: "Het is een gemeenschappelijke inspanning. Inburgering is van ons allemaal. Het gaat om samen werken, samen leven en samen dingen doen. Het gaat óók om de wil daar samen aan te werken."

Op het gebied van de psychosociale hulpverlening zijn er in de gemeente Sluis diverse organisaties werkzaam, zoals Indigo, Stichting Algemeen Maatschappelijk Werk en Slachtofferhulp. De gemeente is zich bewust dat er cliënten zijn met psychosociale problemen die tussen de prestatievelden vallen. Een voorbeeld hiervan is de begeleiding van ex-gedetineerden en begeleiding van mensen die na opname en behandeling in een psychiatrische instelling weer naar huis mogen. Huisartsen kunnen sinds eind 2007 al gebruik maken van psychologische ondersteuning door Indigo.

Ook het gezondheidsbeleid is van invloed op de maatschappelijke deelname van mensen. Wanneer iemand gezond is, zal hij of zij sneller meedoen. De regionale nota Gezondheidsbeleid 2004 - 2008 van de gemeente Sluis steekt voornamelijk in op preventie en heeft verschillende speerpunten, namelijk roken, schadelijk alcoholgebruik, overgewicht, diabetes, depressie, eenzaamheid en overmatig medicijngebruik. In 2008 wordt de regionale nota Gezondheidsbeleid herschreven voor de periode 2009 – 2012. Deze nota zal onder andere aandacht besteden aan de nieuwe Wet publieke gezondheid en aan de samenhang met de Wmo. In 2008 wordt er een regionale Volksgezondheid Toekomst Verkenning gehouden om inzicht te krijgen in de gezondheidstoestand en de gezondheidsproblemen van inwoners van de Provincie Zeeland. Ook zal er een rapportage geschreven worden over de gezondheidssituatie in de gemeente Sluis.

Beleidsmaatregelen

1. Het toegankelijk maken van alle reguliere bussen en bushaltes voor mindervaliden;
2. Toegankelijk maken van openbare gebouwen en wegen, waaronder het gemeentehuis. Opstellen van een verordening toegankelijkheid;
3. Aandacht besteden aan het voorkomen en bestrijden van eenzaamheid onder alle groepen van de bevolking;
4. Maatschappelijke deelname bevorderen door meer bekendheid te geven aan bestaande voorzieningen in de gemeente door informatie in folders, kranten en op Internet;
5. Het bevorderen van sociale/open tafels voor alle doelgroepen en in meerdere kernen van de gemeente, zodat mensen voor weinig geld gezamenlijk een maaltijd kunnen nuttigen;
6. Opzetten van een proef voor gratis openbaar vervoer buiten de spitsuren voor 65-plussers in de gemeente in samenwerking met Provincie Zeeland.

Maatschappelijke effecten

Wanneer bussen en bushaltes toegankelijk zijn voor iedereen, dus ook voor mensen met een beperking, zal dit een groot verlagend effect hebben op het aantal te verstrekken individuele vervoersvoorzieningen. Naar verwachting zal ook het instellen van gratis openbaar vervoer als gevolg hebben dat er minder individuele vervoersvoorzieningen benodigd zijn.

Wanneer meer mensen kunnen deelnemen aan de maatschappij, verwachten we dat mensen minder snel eenzaam zullen zijn. Door het bevorderen van sociale / open tafels voor alle doelgroepen en in meerder kernen, hopen we dat mensen de mogelijkheid hebben om elkaar te ontmoeten en goed en voor een redelijke prijs te eten. Een hoge deelname aan de maatschappij bevordert onzes inziens ook de inzet bij vrijwilligerswerk.

5.6 Prestatieveld 6: Algemene en individuele voorzieningen

Goede algemene voorzieningen voorkomen overmatig gebruik van individuele voorzieningen.

5.6.1 Algemene voorzieningen

Doelstellingen

Het is in eerste instantie aan de burger om na te gaan of hij zelf een oplossing vindt voor zijn probleem. Lukt dit niet dan moet hij kijken of in zijn eigen sociale omgeving oplossingen voorhanden zijn. Als ook dit geen soelaas biedt, kan pas een beroep worden gedaan op van overheidswege aangeboden voorzieningen. Omdat de financiële en personele middelen beperkt zijn, zal vooral in de preventieve voorkant worden geïnvesteerd in algemene voorzieningen, zodat een beroep op individuele voorzieningen waar mogelijk en kan worden beperkt. Dit standpunt komt tevens terug in de stelling aan het begin van dit hoofdstuk. Het streven is erop gericht het voorzieningenaanbod te handhaven op het huidige niveau, mits de kwaliteit en waar mogelijk te verbeteren.

Met het compensatiebeginsel heeft de gemeente een instrument in handen waarmee zij mogelijkheden heeft om te kiezen voor het verlenen van algemene voorzieningen boven het verstrekken van individuele voorzieningen. Algemene voorzieningen bieden een snelle en regelarme oplossing voor bepaalde beperkingen die mensen ondervinden en zijn direct beschikbaar.

Met algemene voorzieningen wordt het voorzieningenpakket bedoeld waarvan alle burgers of een bepaalde doelgroep gebruik kunnen maken. Denk bijvoorbeeld aan sociaal-culturele activiteiten, opbouwwerk, informele zorg, open eettafels, klussendiensten, sportfaciliteiten, collectief doelgroepenvervoer. Verder kunt u denken aan voorzieningen die niet rechtstreeks onder de Wmo vallen, zoals levensloopbestendige woningen, vrijstelling van gemeentelijke belastingen, de aanwezigheid van winkels in de buurt en rolstoeltoegankelijke gebouwen. Ook voorzieningen zoals maatschappelijk werk, psychosociale hulpverlening, slachtofferhulp, sociaal pension Oostburg en schuldhulpverlening zijn algemene voorzieningen. In 2008 zal er een nieuw Subsidiebeleidsplan worden opgesteld. Hierbij zal bovendien gekeken worden naar het perspectief om productgericht diensten in te kopen bij grotere organisaties en de effectiviteit van de huidige activiteiten zal nader onderzocht worden.

Beleidsmaatregelen

1. Onderzoek doen naar de effectiviteit van activiteiten van grote subsidiënten in relatie tot de subsidie die zij van de gemeente ontvangen;
2. Versterken van het Algemeen Maatschappelijk Werk, omdat zij een belangrijke spil in de samenleving zijn en een vangnetfunctie bekleden;
3. Inventarisatie van voorzieningen die in ruime zin van het woord betekenis kunnen hebben voor gezond leven in de gemeente Sluis en aanbevelingen betreffende de communicatie daarvan;
4. Cursussen aanbieden (bijvoorbeeld "Grip op de knip") om financiële problemen bij mensen te voorkomen;

5. Opstellen van een nieuw subsidiebeleidsplan waarin productafspraken worden gemaakt met grote organisaties.

Maatschappelijke effecten

Preventieve activiteiten zullen er in de toekomst voor zorgen dat mensen langer, gezond en fit leven en daardoor minder snel ziek worden en hulp nodig hebben.

We hopen bovendien dat door goede algemene voorzieningen in stand te houden, dat er minder beroep gedaan wordt op individuele voorzieningen. Algemene voorzieningen zijn uiteindelijk ook goedkoper, waardoor er meerdere mensen gebruik van kunnen maken.

Door productgericht diensten in te kopen bij grotere organisaties wil de gemeente de hulpverlening meer vraaggestuurd laten werken. De financiële situatie van de gemeente speelt hierbij een grote rol. Er moet goed onderzocht worden welke diensten en producten daadwerkelijk nodig zijn. De diensten en producten behoren ook beter aan te sluiten op de wensen van de klant.

5.6.2 Individuele voorzieningen

Doelstellingen

Als het de burger niet lukt om zelf een oplossing voor zijn probleem te vinden en ook zijn sociale omgeving kan de oplossing niet bieden kan hij of zij een beroep doen op individuele voorzieningen. Hoe de burger in aanmerking kan komen voor individuele voorzieningen is beschreven in de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Sluis 2008.

Dit prestatieveld beschrijft het onderdeel van maatschappelijke ondersteuning dat zich richt op individuele mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem. Het compensatiebeginsel in de Wmo geeft gemeenten de verplichting om beperkingen te compenseren die iemand ervaart bij het voeren van een huishouden, bij het ontmoeten van mensen of in het vervoer. Het gaat hier om individueel te verlenen voorzieningen, die aan de behoefte van het individu zijn aangepast. Dat individuele gebruikskarakter van de voorziening betekent niet dat de gemeente het verlenen van die voorziening niet op collectieve wijze kan vorm geven zoals het collectief vervoer. Of men 'toegang' heeft tot een dergelijke voorziening (hulp in het huishouden, vervoersvoorzieningen, een rolstoel of woningaanpassing) hangt af van de individuele kenmerken van de persoon.

Als een burger van de gemeente Sluis een aanvraag wil doen voor een individuele voorziening in kader van de Wmo wordt deze door een klantmanager Wmo bezocht met een huisbezoek. In dit huisbezoek wordt door middel van een hoogwaardige intake van de klantmanager Wmo de beperkingen van de burger in beeld gebracht. Daarna wordt er gekeken hoe de beperkingen gecompenseerd kunnen worden. Er wordt breder gekeken dan de burger mogelijk vraagt. Er wordt naast de individuele voorzieningen ook gekeken of de burger in aanmerking komt voor regelingen uit het Minimabeleid, de bijzondere bijstand of schuldhelpverlening. Een voorbeeld hiervan is de categoriale bijzondere bijstand. Mensen

met een minimum inkomen krijgen een tegemoetkoming om de eigen bijdrage in kader van de Wmo te kunnen betalen.

Had de gemeente voorheen met de Wvg te maken met het begrip 'zorgplicht' (de verplichting zorg te bieden bij een medische noodzaak) introduceert de Wmo het begrip 'compensatiebeginsel.' Het compensatiebeginsel (dat zich uitstrekt over alle prestatievelden van de Wmo) geeft gemeenten de opdracht voorzieningen (collectief of individueel) te treffen ter compensatie van de beperkingen die hun burgers ondervinden in zelfredzaamheid en de maatschappelijke participatie. Deze voorzieningen stellen burgers in staat om:

- a. een huishouden te voeren;
- b. zich te verplaatsen in en om de woning;
- c. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
- d. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

Voor het verstrekken van individuele voorzieningen kent de gemeente een verordening. In de verordening is een nieuwe voorziening opgenomen, namelijk hulp bij het huishouden. In de komende jaren zal de gemeente ervaring opdoen met deze voorziening en meer zicht krijgen op de mogelijkheden om deze voorziening zo optimaal mogelijk in te zetten voor burgers die daarop aangewezen zijn. De komende jaren zullen er waarschijnlijk meerdere voorzieningen uit de AWBZ overgeheveld worden naar de Wmo of de Zorgverzekeringswet.

De gemeente ontvangt een niet-geoormerkt budget van het Rijk voor de individuele voorzieningen. Het budget is niet oneindig en kent dus grenzen en daardoor beperkingen. Het uitgangspunt van de gemeente is het voorzieningenniveau (het lokale vangnet) sober doch doelmatig in te richten. Het compensatiebeginsel gaat een belangrijke rol gaan spelen in situaties waarin het Wmo-budget onder druk komt te staan. Dan kan de vraag gaan spelen of opschalen van de collectieve voorzieningen een adequatere oplossing is waardoor een grotere doelgroep kan worden bereikt dan het verstrekken van de duurere individuele voorzieningen.

Beleidsmaatregelen

1. Huisbezoeken bij de aanvraag van individuele voorzieningen in stand houden;
2. Minimaal één maal per twee jaar een klant tevredenheidsonderzoek houden om na te gaan hoe de burger de dienstverlening van het WIZ-loket van de gemeente waardeert. Waar nodig werkwijze bijstellen;
3. Uitvoering geven aan de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Sluis 2008 en het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Sluis 2008.

Maatschappelijke effecten

Een persoonlijke en klantvriendelijke benadering is het uitgangspunt van de gemeente Sluis. Door het uitvoeren van huisbezoeken ten behoeve van individuele voorzieningen, kunnen klantmanagers beter inzichtelijk krijgen welke hulp mensen daadwerkelijk nodig hebben. Het positieve effect hiervan is, dat mensen de benodigde ondersteuning krijgen en niet na een periode nogmaals een voorziening aan hoeven vragen.

Bovendien staat kwaliteit boven het budget. Klanten behoren die voorzieningen te krijgen, die ze daadwerkelijk nodig hebben. Het beschikbare budget zal hierbij geen uitgangspunt zijn.

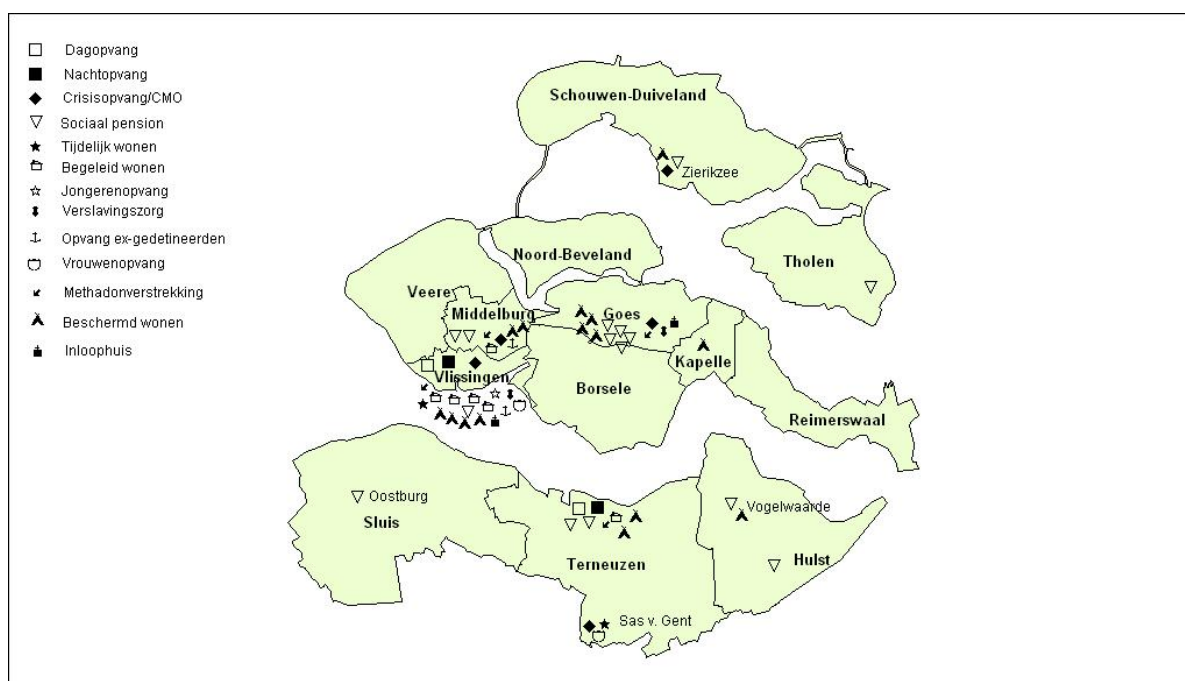
De gemeente Sluis is met haar werkwijze ook diverse malen positief in het nieuws gekomen, zoals vermeld staat in het voorwoord. Meerdere gemeenten zijn geïnteresseerd in onze manier van werken: het afleggen van huisbezoeken.

5.7 Prestatieveld 7, 8 & 9: Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid

De Wmo is niet nieuw, we doen al heel veel Wmo!

Doelstellingen

Centrumgemeente Vlissingen en de gemeenschappelijke regeling 'Regionale Commissie Verslavingszorg Zeeland' (RCVZ) formuleren Zeeuws beleid met betrekking tot maatschappelijke opvang, verslavingszorg, vrouwenopvang en de OGGZ. De gemeenten Goes, Middelburg, Vlissingen en Terneuzen participeren in deze gemeenschappelijke regeling. De centrumgemeente ontvangt Rijksmiddelen om in Zeeland opvangvoorzieningen en preventieactiviteiten te bekostigen. De middelen van de OGGZ zijn met inwerkingtreding van de Wmo toegevoegd aan deze financieringsstroom. De meeste voorzieningen zijn gevestigd in Walcheren en Zeeuws-Vlaanderen.

Figuur 1: Sociale kaart voorzieningen prestatieveld 7 t/m 9 Zeeland.

De RCVZ heeft opdracht om het beleid te vernieuwen in beleidsnotitie het "Zeeuws Kompas". De realisatie van het Zeeuws Kompas wordt in het voorjaar van 2008 verwacht. Het Zeeuws Kompas zal de vraag- en aanbodkant van de maatschappelijke opvang dan in beeld hebben en daar wordt het nieuwe beleid op aangepast.

De gemeente Sluis sluit zich, net als andere Zeeuwse regiogemeenten, aan bij het beleid van de centrumgemeente Vlissingen wanneer het gaat om maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingsbeleid. Omdat deze beleidsterreinen gaan over de prestatievelden 7, 8 en 9 binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning vinden wij het belangrijk ze hier te noemen. Onze gemeente betaalt overigens nauwelijks mee aan de hierboven beschreven voorzieningen, aangezien we er enerzijds nauwelijks

middelen beschikbaar voor hebben in de begroting en anderzijds participeert onze gemeente niet in de gemeenschappelijke regeling RCVZ.

De thema's maatschappelijk opvang (inclusief huiselijk geweld), OGGZ en verslavingszorg zijn nauw met elkaar verweven en noemen we maatschappelijke zorg. Als belangrijkste doelgroepen en onderwerpen noemen we multiprobleemsituaties, dakloosheid, dak- en thuisloze jongeren, huiselijk geweld en verslaving.

Maatschappelijke opvang

Dit gaat over het tijdelijk bieden van primair onderdak (bed, bad en brood), begeleiding en hulpverlening aan personen die geen thuis meer hebben. De problematiek die daar de oorzaak van is kan enkelvoudig zijn, maar is meestal meervoudig, soms met psychische stoornissen en verslavingsproblematiek.

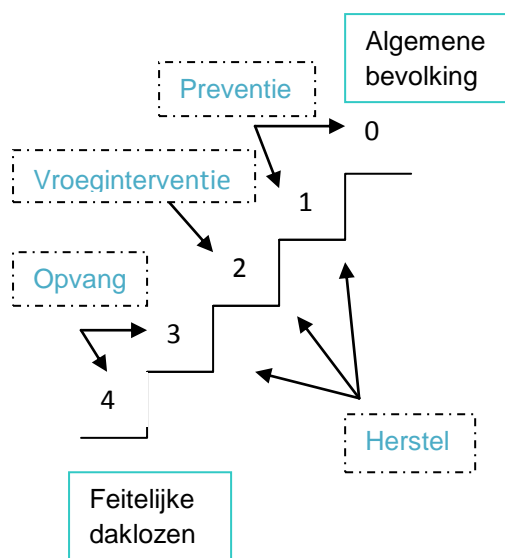
Aanpak huiselijk geweld in Sluis

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer gepleegd is. De huiselijke kring van het slachtoffer kan bestaan uit (ex-)partners, gezinsleden, familieleden of huisvrienden. Geweld is de aantasting van de persoonlijke integriteit, zowel geestelijk, lichamelijk als seksueel. Voor de aanpak van huiselijk geweld zijn landelijk advies- en steunpunten huiselijk geweld gerealiseerd. Voor onze regio is het Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld Zeeland (ASHGZ) gevestigd in Vlissingen. Meldingen van huiselijk geweld komen eerst binnen bij het ASHGZ en worden daarna zoveel mogelijk verwezen naar een lokale hulpverlenende instantie (kan ook de huisarts zijn) als de persoon in kwestie daar al contact mee heeft. Verder is Blijf van mijn Lijf een belangrijke Zeeuwse aanbieder op het gebied van vrouwenopvang.

In 2008 zal de Wet tijdelijk huisverbod van kracht worden. De Wet tijdelijk huisverbod geeft de burgemeester de bevoegdheid om plegers van huiselijk geweld tijdelijk uit huis te plaatsen. Doel van het huisverbod is snel in te kunnen grijpen in noodsituaties en de pleger van het geweld tijdelijk (tien dagen) uit huis te plaatsen. Het is de eerste wet/maatregel die zich richt op de pleger in plaats van op het slachtoffer. Er is wel een goede opvangvoorziening nodig voor de uithuis geplaatste persoon.

OGGZ

Openbare geestelijke gezondheidszorg richt zich op mensen die niet of niet voldoende in staat zijn in de eigen bestaansvoorwaarden te voorzien (bijvoorbeeld een stabiele huisvesting, voedsel, gegarandeerd inkomen, veilige thuissituatie, mentale gezondheid en weerbaarheid, zinvolle dagbesteding en sociale contacten). Zij hebben dikwijls meerdere problemen tegelijkertijd, waaronder bijvoorbeeld tekortschietende zelfverzorging, sociaal isolement, vervuiling van woonruimte, geen woonruimte, psychische problemen en verslavingsproblemen. De reden dat hulp geboden wordt is een reactie op de overlast in de openbare ruimte of vanwege het feit dat mensen in de directe omgeving zich zorgen maken. Centrumgemeente Vlissingen ontvangt Rijksmiddelen voor deze taak. In de Wmo-uitkering is enkel een budget voor Collectieve Preventie Geestelijke Gezondheidszorg opgenomen. In 2007 heeft de centrumgemeente een onderzoek laten doen in het kader van de OGGZ. Hierbij is de OGGZ-ladder gepresenteerd (zie figuur 2).

Uitleg figuur 2:

- Tree 0: lokale bevolking (prestatievelden één t/m vier);
- Tree 1: risicogroepen met haperende zelfredzaamheid en verminderd welzijn (prestatievelden één t/m zes);
- Tree 2: mensen bij wie problemen in ernst en zwaarte toenemen (prestatievelden vijf en zes);
- Tree 3: kwetsbare personen die aangewezen zijn op institutionele zorg (prestatieveld zeven);
- Tree 4: kwetsbare personen die bodem van bestaan hebben geraakt en geen gebruik kunnen of willen maken van opvangvoorzieningen (prestatievelden zeven en negen).

Figuur 2: OGGZ-ladder (Bron: J. Wolf, 2007)

Bevorderen verslavingsbeleid

Dit betreft de maatschappelijke zorg gericht op verslaafden (uitgezonderd de individuele geneeskundige verslavingszorg) en preventie van verslavingsproblemen inclusief activiteiten in het kader van de bestrijding van overlast door verslaving. In 2007 hebben de Zeeuws-Vlaamse gemeenten zich ingezet voor het POOZ-project: in oktober 2006 is de wijze van methadonverstrekking gewijzigd, dit in samenwerking met Emergis. In het project POOZ wordt uitgegaan van een volledig afwijkende systematiek van verstrekken van methadon. Deze nieuwe systematiek gaat gepaard met een verschuiving van een groepsbenadering naar een individuele benadering hetgeen vraagt om een andere locatie voor behandeling en verstrekking. Deze locatie is gevonden aan de achterzijde van het ZorgSaam ziekenhuis locatie Terneuzen.

De uitvoering van het verslavingsbeleid blijft opgedragen aan centrumgemeenten die daarvoor een doeluitkering van het rijk ontvangen. Momenteel is Vlissingen centrumgemeente voor de provincie Zeeland. Voor wat betreft 2008 en verdere jaren wordt verwezen naar het eerder omschreven "Zeeuws Kompas" waarin ook verslavingsbeleid een integraal onderdeel uitmaakt.

Beleidsmaatregelen

Inspanningen prestatieveld 7: maatschappelijke opvang

1. Uitvoering geven aan de Wet tijdelijk huisverbod die in 2008 van start gaat;
2. Het voorkomen van huiselijk geweld is een speerpunt van het gemeentelijk beleid.

Inspanningen prestatieveld 8: openbare geestelijke gezondheidszorg

3. Uitvoering geven aan de taak Collectieve Preventie Geestelijke Gezondheidszorg.
4. Regie voeren om de ketenpartners bijeen te brengen, te stimuleren om met elkaar bindende afspraken te maken voor een sluitende aanpak en erop toe te zien dat de ketenpartners die afspraken ook feitelijk realiseren.

Inspanningen prestatieveld 9: bevorderen verslavingsbeleid

5. Preventieve voorlichtingsactiviteiten door Indigo laten uitvoeren om de gevaren van verslaving onder de aandacht te brengen;
6. Het besteden van specifieke aandacht aan het voorkomen en vroegtijdig signaleren van verslaving bij jongeren tot 23 jaar.

Maatschappelijke effecten

Samenwerking en afstemming tussen de verschillende hulporganisaties heeft blijvend de aandacht van de gemeente. Een goede samenwerking tussen organisaties zorgt ervoor dat cliënten een warme overdracht krijgen. Het doel van de prestatievelden 7, 8 en 9 is het bevorderen van deelname aan de samenleving van zeer kwetsbare mensen (zoals slachtoffers huiselijk geweld, verslaafden, dak- en thuislozen), door de samenwerking en afstemming tussen organisaties te stimuleren.

Verder proberen we als gemeente vooral in te steken op preventieve activiteiten, zoals voorlichting om problematiek op het gebied van maatschappelijke zorg te voorkomen. Vroeginterventie en opvang wordt voornamelijk door de centrumgemeente en RCVZ bekostigd en vormgegeven. Het is wel belangrijk om op de hoogte te blijven over de ontwikkelingen op het gebied van deze drie prestatievelden. Gemeente Terneuzen vertegenwoordigt de gemeenten Hulst en Sluis in de RCVZ. Door structurele overlegmomenten in stand te houden, kunnen de drie gemeenten informatie uitwisselen.

5.8 Burgerparticipatie

Burgerparticipatie is de ultieme manier van 'meedoen'.

Burgerparticipatie is het vroegtijdig betrekken van inwoners en andere belanghebbenden bij de vorming van beleid en bij concrete uitvoeringsmaatregelen. Als voordelen van burgerparticipatie worden genoemd:

- meer invloed door de ingezetenen en belanghebbende instellingen op de ontwikkeling en uitvoering van het gemeentelijk beleid;
- een transparanter en democratischer beleidsproces;
- het verkrijgen van inzicht in de problemen, oplossingen, wensen, ideeën en ervaringen van burgers;
- het verkrijgen van een adequaat en meer op de behoefte van de burgers toegesneden beleid en uitvoering (maatwerk).

Voor het toepassen van burgerparticipatie is essentieel, dat er voldoende vrije beleidsruimte is zodat meedenken voor de deelnemers zinvol is. De mate waarin de burgers invloed kunnen uitoefenen is te onderscheiden in verschillende niveaus zo kennen we:

- a. Informeren: het bestuur bepaalt zelf het beleid en stelt betrokkenen op de hoogte.
- b. Raadplegen: het gemeentebestuur bepaalt in hoge mate de politieke agenda en ziet betrokkenen als gesprekspartners. Gemeentebestuurders verbinden zich niet aan de resultaten ervan.
- c. Adviseren: het gemeentebestuur stelt de politieke agenda op maar betrokkenen krijgen de gelegenheid om problemen en oplossingen aan te dragen. Het gemeentebestuur is niet gebonden en kan beargumenteerd afwijken.
- d. Meeontwikkelen: gemeentebestuur en betrokkenen komen gezamenlijk een agenda overeen, waarna gezamenlijk naar oplossingen worden gezocht. Het gemeentebestuur kan nog bij de uiteindelijke besluitvorming beargumenteerd afwijken van de inbreng van de deelnemers, maar hun inspanning is veel zwaarder dan bij het participatieniveau adviseren.
- e. Meebeslissen: het gemeentebestuur laat de ontwikkelingen van en de besluitvorming over aan betrokkenen. Het gemeentebestuur neemt de resultaten over.

Momenteel biedt gemeente Sluis de mogelijkheid aan de bestaande Adviesraden (Senioren, Sociale Zaken, Jong Volwassen en Gehandicaptenbeleid) om op de niveaus van informeren, raadplegen en adviseren invloed uit te oefenen.

Burgerparticipatie in brede zin is een eis (artikel 11 en 12) die de Wmo aan de gemeente stelt. Artikel 11 regelt de algemene inspraak van de burgers bij de gemeentelijke beleidsvoorbereiding terwijl artikel 12 uitgaat van de eis dat het college van burgemeester en wethouders een advies moeten vragen aan representatieve organisaties van vragers op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, alvorens een voorstel te doen aan de raad. In dit kader is de gemeente voornemens een Wmo-raad op te richten. De procedure om te komen tot een gezamenlijk gedragen model voor een Wmo-raad en het opstellen van de Verordening Burgerparticipatie, loopt simultaan aan dit beleidsplan. Daarom kunnen er nog geen uitspraken gedaan worden over de toekomstige Wmo-raad. Alle informatie en afspraken zullen verwerkt worden in de Verordening Burgerparticipatie.

Hoofdstuk 6 Financiën en tijdspad

Wanneer het rekenen begint, sterft het denken (Hegel).

6.1 Financiën

De financiering van de Wmo verloopt via de algemene dekkingsmiddelen (o.a. het gemeentefonds en de gemeentelijke belastingen). De Gemeenteraad bepaalt het budget waaruit de kosten van de uitvoering van de Wmo betaald te worden. De Wmo strekt zich uit op vele gemeentelijke terreinen; van vrijwilligerswerk en mantelzorg tot het verstrekken van individuele voorzieningen. Het Wmo-budget is niet geormerkt. Dat betekent dat de gemeente zelf kan kiezen waarvoor het Wmo-budget wordt ingezet. Met de uitspraak van de Duitse filosoof Hegel (1770 – 1831) “Wanneer het rekenen begint, sterft het denken”, willen we aangeven dat de gemeente innovatief blijft denken ondanks de financiële problematiek.

Subsidieregelingen in het kader van de Wmo die over zijn gegaan naar de gemeente zijn:

- CVTM-regeling (Coördinatie Vrijwillige Thuiszorg en Mantelzorg);
- DWZ-regeling (Diensten bij Wonen met Zorg);
- CPGGZ-regeling (Collectieve Preventie Geestelijke Gezondheidszorg).

Het budget is niet onuitputtelijk; er zullen keuzes gemaakt moeten worden. Het uitgangspunt voor de gemeente Sluis is dat de verstrekkingen van de voorzieningen in beginsel budgettair neutraal plaatsvindt. In een tijd van schaarse middelen biedt creatief Wmo-beleid aangrijpingspunten om de civil society te vormen. Het gemeentelijke budget is dan ook niet onbeperkt. Indien er nieuwe initiatieven uitgevoerd worden, zal dit ten koste gaan van bestaande initiatieven.

In deze paragraaf maken we inzichtelijk welke structurele inkomsten en uitgaven de gemeente heeft op het gebied van werk, welzijn, (aangepast) wonen, inkomen en zorg (WIZ). We hebben niet enkel de Wmo-budgetten in de tabellen gezet, aangezien ons uitgangspunt is dat de Wmo meer is dan zorg.

STRUCTURELE INKOMSTEN	2008	2009	2010	2011
Wmo-aandeel in Gemeentefonds	2.727.997			
Eigen bijdragen individuele verstrekkingen	383.026			
Rijksbijdrage in Gemeentefonds	P.M.			
TOTAAL	P.M.			

Tabel 3: structurele inkomsten ‘werk, welzijn, (aangepast) wonen, inkomen en zorg (WIZ)’

STRUCTURELE UITGAVEN	2008	2009	2010	2011
Huishoudelijke voorzieningen	2.747.052			
<i>Voorzieningen "Oud Wvg"</i>				
- Woonvoorzieningen	345.000			
- Rolstoelvoorzieningen	245.000			
- Individuele vervoersvoorzieningen	366.500	236.500	236.500	236.500
- Collectief vervoer	524.146			
<i>Subsidies</i>				
- Openbaar bibliotheekwerk	613.749			
- Vormings- en ontwikkelingswerk	4.101			
- Cultuur	167.512			
- Internationale uitwisseling	2.269			
- Mondiaal beleid	8.500			
- Jeugd- en jongerenwerk	286.153			
- Kinderopvang	321.260			
- Maatschappelijke dienstverlening	371.795			
- Podiumkunsten	134.967			
- Amateuristische kunstbeoefening	71.043			
- Kunstzinnige vorming	347.802			
- Dorpsraden	10.461			
- Dorpshuizen	78.207			
- EHBO	2.755			
- Oranjecomité's	8.410			
- Seniorenwerk + bejaardensociëteiten	245.416			
- Evenementen	106.297			
- Emancipatiewerk	4.226			
- Media	17.158			
- Volksgezondheid	805.604			
- Recreatie en toerisme	243.545			
- Woonadviescommissie	1.816			
- Zeeuwse Milieufederatie	245			
- Sport	40.152			
<i>Exploitatiekosten</i>				
- Sportvelden, atletiekbaan +tenniscomplex	218.312			
- Gymlokalen	211.581			
- Zwembad Aardenburg	92.304			
- De Eenhoorn Oostburg	522.917			
- Ledeltheater	46.887			
- Den Hoekzak Oostburg	- 116.746			
- Musea	87.120			
- Jeugdgebouwen + speelvoorzieningen	76.109			
- Dorpshuizen + MFC's	561.339			
- Peuterspeelzalen	8.068			
Inkomensondersteuning	556.336			
Overige	472.012	412.012	362.012	362.012
TOTAAL	11.359.892			

Tabel 4: structurele uitgaven 'werk, welzijn, (aangepast) wonen, inkomen en zorg (WIZ)'

6.2 Tijdpad

P.V.	Beleidsmaatregel	Tijdspad
1	Leefbaarheidsonderzoeken inzetten om te onderzoeken welke basisvoorzieningen mensen als minimale behoefte ervaren in hun kern.	2008 - 2009
1	Onderzoeken hoe we bij de opplusdag meer doelgroepen en inwoners van kernen kunnen betrekken.	2008 - 2009
1	Sociale infrastructuur in stand houden en waar mogelijk versterken door het faciliteren van voorzieningen op het gebied van ontmoeting, sport, cultuur, recreatie, toerisme en kunst.	2008 t/m 2010
1	Evaluatie van 'Breedtesport': onderzoeken of structurele implementatie mogelijk is om gezond leven en bewegen te blijven stimuleren.	2008
1	Verenigingen stimuleren toegankelijk(er) te zijn voor mensen met een beperking.	Continu
1	De kwaliteit van voorzieningen gaat boven de kwantiteit en er wordt voorkeur gegeven aan doelgerichte en bewuste inzet van activiteiten.	Continu
1	Veiligheid en sociale veiligheid stimuleren door o.a. goede straatverlichting, verlichting bij openbare plaatsen en gebouwen en het laag houden van bebouwing.	Continu
1	Eigen initiatieven voor activiteiten van inwoners stimuleren door bijvoorbeeld minder bureaucratie.	2008 - 2009
1	De mogelijkheden nagaan om nieuwe wandelpaden (o.a. bij kreken), kanoroutes in de gemeente en fietspaden (bijvoorbeeld een fietspad tussen Oostburg en Groede) te realiseren.	2008 t/m 2010
2	Bestrijden van de hangjongerenproblematiek door scholierencentrum Time Out vier avonden per week open te stellen.	2008
2	Instellen van een jongerenplatform en een activiteitenbudget om jongeren te prikkelen zich in te zetten voor de samenleving.	2009
2	Er zal een nota voorbereid worden om de uitgangspunten van het Centrum Jeugd en Gezin vast te stellen.	2008
2	Voor 2010 zal er een Centrum voor Jeugd en Gezin werkzaam zijn in de gemeente Sluis.	2008 t/m 2010
3	Alle klantencontacten zullen zich in de toekomst afspelen in het huidige pand van de Rabobank te Oostburg, de één-loket gedachte. Er wordt gestreefd naar contacten die laagdrempelig fysiek, digitaal, telefonisch en bij mensen thuis kunnen plaatsvinden.	2008 – 2009

3	Promoten van de gemeentelijke website gemeentesluis.nl en de websites sluissociaal.nl en lokaalloket.nl waar mensen op laagdrempelige wijze informatie kunnen vinden.	Continu
3	Opzetten en implementeren van de digitale sociale kaart XINVIS. XINVIS is het nieuwe digitale Wmo-loket. Dit informatiesysteem brengt alle beschikbare informatie op het gebied van wonen, welzijn en zorg samen. Deze informatie is zowel voor professionals als voor inwoners van de gemeente Sluis overzichtelijk en makkelijk te raadplegen.	2008
3	Handhaven van ouderenadvisering, al dan niet in combinatie met huisbezoeken en nagaan wat de mogelijkheden zijn ten aanzien van burgeradvisering, zodat een grotere doelgroep gebruik kan maken van deze dienst.	2008 t/m 2010
3	Afstemming stimuleren tussen verschillende vormen van cliëntondersteuning, zoals Algemeen Maatschappelijk Werk, MEE-Zeeland, Steunpunt Mantelzorg, Vrijwillige Thuiszorg, Stichting Welzijn West Zeeuws-Vlaanderen, Indigo en de gemeente.	Continu
3	Het opstellen van een voorzieningengids, zoals genoemd in de nota Minimabeleid.	2008
3	Samen met het werkbedrijf van CWI/UWV (vanaf 01-01-2009) een werkservicepunt creëren van de doelgroep werkzoekenden.	2009 e.v.
3	Het jaarlijks uitvoeren van een klant tevredenheidonderzoek.	Jaarlijks
4	Handhaven en waar mogelijk verbeteren van een goede advies-, ondersteuning- en informatievoorziening voor mantelzorgers.	2008 t/m 2010
4	Het ontwikkelen van een bonnenboekje voor mantelzorgers met vouchers om gebruik te kunnen maken van respijtvorzieningen, ondersteuning, e.d.	2008
4	Informatie voor mantelzorgers en vrijwilligers plaatsen in Advertentieblad, Informatiekrant van gemeente en diverse websites: gemeentesluis.nl, sluissociaal.nl, welzijncultuur.nl.	2008 t/m 2010
4	Mensen met beperkt perspectief op betaald werk stimuleren vrijwilligerswerk te doen door er een vergoeding beschikbaar voor te stellen.	Continu
4	Werving van nieuwe vrijwilligers en inzichtelijk maken van 'vacatures' door het opzetten van een databank/vacaturesite voor vrijwilligers.	2009 - 2010
4	Aanbieden van deskundigheidsbevordering en cursussen voor vrijwilligers en vergoedingssystemen voor vrijwilligers opnemen in het nieuw te ontwikkelen subsidiebeleid.	2009 – 2010
4	Mantelzorgers en vrijwilligers waarderen door bijvoorbeeld het ondersteunen van de Dag van de Mantelzorg en de Dag van de Vrijwilliger.	2008 t/m 2010
4	Minimaal één maal per jaar een afstemmingsoverleg organiseren voor alle organisaties op het gebied van mantelzorg en vrijwilligerswerk.	2008 t/m 2010
4	Specifiek beleid ten aanzien van vrijwilligerswerk ontwerpen.	2009
5	Het toegankelijk maken van alle reguliere bussen en bushaltes voor	2008 t/m 2010

	mindervaliden.	
5	Toegankelijk maken van openbare gebouwen en wegen, waaronder het gemeentehuis. Opstellen van een verordening toegankelijkheid.	Continu / 2010
5	Aandacht besteden aan het voorkomen en bestrijden van eenzaamheid onder alle groepen van de bevolking.	2008 t/m 2010
5	Maatschappelijke deelname bevorderen door meer bekendheid te geven aan bestaande voorzieningen in de gemeente door informatie in folders, kranten en op Internet.	Continu
5	Het bevorderen van sociale/open tafels voor alle doelgroepen en in meerdere kernen van de gemeente, zodat mensen voor weinig geld gezamenlijk een maaltijd kunnen nuttigen.	2008 t/m 2010
5	Opzetten van een proef voor gratis openbaar vervoer buiten de spitsuren voor 65-plussers in de gemeente in samenwerking met Provincie Zeeland.	2009 (?)
6	Onderzoek doen naar de effectiviteit van activiteiten van grote subsidiënten in relatie tot de subsidie die zij van de gemeente ontvangen.	2008 – 2009
6	Versterken van het Algemeen Maatschappelijk Werk, omdat zij een belangrijke spil in de samenleving zijn en een vangnetfunctie bekleden.	2008 – 2009
6	Inventarisatie van voorzieningen die in ruime zin van het woord betekenis kunnen hebben voor gezond leven in de gemeente Sluis en aanbevelingen betreffende de communicatie daarvan (rapport zal in mei 2008 gereed zijn).	2008
6	Cursussen aanbieden (bijvoorbeeld “Grip op de knip”) om financiële problemen bij mensen te voorkomen.	2008 t/m 2010
6	Opstellen van een nieuw subsidiebeleidsplan waarin productafspraken worden gemaakt met grote organisaties.	2008
6	Huisbezoeken bij de aanvraag van individuele voorzieningen in stand houden.	Continu
6	Minimaal één maal per jaar een klant tevredenheidonderzoek houden om na te gaan hoe de burger de dienstverlening van het WIZ-loket van de gemeente waardeert. Waar nodig werkwijze bijstellen.	2008 t/m 2010
6	Uitvoering geven aan de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Sluis 2008 en het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Sluis 2008.	2008
7	Uitvoering geven aan de Wet tijdelijk huisverbod die in 2008 van start gaat.	2008 t/m 2010
7	Huiselijk geweld is een speerpunt van het gemeentelijk beleid.	2008 t/m 2010
8	Uitvoering geven aan de taak Collectieve Preventie Geestelijke	2008 t/m 2010

	Gezondheidszorg.	
8	Regie voeren om de ketenpartners bijeen te brengen, te stimuleren om met elkaar bindende afspraken te maken voor een sluitende aanpak en erop toe te zien dat de ketenpartners die afspraken ook feitelijk realiseren.	Continu
9	Preventieve voorlichtingsactiviteiten door Indigo laten uitvoeren om de gevaren van verslaving onder de aandacht te brengen.	2008 t/m 2010
9	Het besteden van specifieke aandacht aan het voorkomen en vroegtijdig signaleren van verslaving bij jongeren tot 23 jaar.	2008 t/m 2010

Bijlage 1 Literatuurlijst

Geraadpleegde literatuur:

Begemann, C., Van Leur, J. & Meije, D. (2006). *Cliëntondersteuning. Wat houdt dat in? Achtergrondinformatie bij de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning*. Utrecht: NIZW.

Directie Maatschappelijke Ondersteuning. (2006). *Aan iedereen gedacht? Praktische tips voor beleidsmakers bij gelijke behandeling van gehandicapten*. Den Haag: Ministerie van VWS.

Duijvestijn, P. & Kolner, C. (2007). *Wmo en vrijwillige inzet. Een handreiking voor gemeenten*. Amsterdam: DSP-groep BV.

Jansen, C., Mensink, C. & Wolf, J. (2007). *Dakloos in Zeeland. Onderzoek naar profiel en perspectief van daklozen en zwerfjongeren*. Amsterdam: SWP.

Morée, M., Scholten, C. & Schreuder Goedheijt, T. (2006). *Invoering Wmo. Handreiking Mantelzorgondersteuning in de Wmo*. Den Haag: Ministerie van VWS.

Scoop Zeeland. (2007). *Zeeuwse Armoedemonitor 2007. Onderzoek naar de omvang, spreiding en kenmerken van de minima; inventarisatie van het gebruik van inkomensondersteunende regelingen*. Middelburg: Scoop.

Quist, H. & Swarte, M. (2006). *Aard en omvang Wmo-doelgroep*. Den Haag: SGBO.

Geraadpleegde beleidsnota's en verordeningen:

- Algemene Subsidieverordening gemeente Oostburg;
- Integraal plan wonen zorg welzijn Zeeuwsch-Vlaanderen (juli 2004);
- Jaarprogramma Welzijnswerk 2007;
- Kadernota Wet maatschappelijke ondersteuning, gemeente Sluis (1 juni 2006);
- Nota Jeugdbeleid;
- Nota Minimabeleid en WWB (2006);
- Nota Lokaal Gezondheidsbeleid gemeente Sluis (2004-2008);
- Nota Peuterspeelzaalwerk;
- Ontwerpverordening Burgerparticipatie (verwacht in 2008);
- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Sluis 2008 en Besluit Wet maatschappelijke ondersteuning 2008;
- Woonvisie Sluis (2004).

Geraadpleegde websites:

- www.invoeringwmo.nl
- www.beleidsplanwmo.nl
- www.minvws.nl
- www.zeeland.nl
- www.vngnet.nl
- www.scp.nl
- www.cbs.nl
- www.movisie.nl
- www.lokaalloket.nl
- www.gemeentesluis.nl

Bijlage 2 **Begrippenlijst**

A

ADL	Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten

B

BJZ	Bureau Jeugdzorg
-----	------------------

C

CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CPGGZ	Collectieve Preventie Geestelijke Gezondheidszorg
CVTM	Coördinatiepunt Vrijwillige Thuiszorg en Mantelzorg

D

DWZ	Diensten bij Wonen met Zorg
-----	-----------------------------

G

GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg

O

OGGZ	Openbare geestelijke gezondheidszorg
------	--------------------------------------

P

Pgb	Persoonsgebonden budget
-----	-------------------------

R

RvR	Ruimte voor Resultaat
RCVZ	Regionale Commissie Verslavingszorg Zeeland

V

VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Vpt	Volledige pakket thuis: dienstverlening aan personen met een indicatie voor een verblijf in een AWBZ-instelling, maar die extramuraal blijven wonen dan wel zelfstandig gaan wonen
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
VZG	Vereniging van Zeeuwse Gemeenten

W

Wcpv	Wet collectieve preventie volksgezondheid
WIZ	WIZ-loket: werk, welzijn, (aangepast) wonen, inkomen en zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WSW	Wet sociale werkvoorziening. Uitvoerder in de regio is Dethon in Terneuzen.
Wvg	Wet voorzieningen gehandicapten
WWB	Wet Werk en Bijstand

Z
ZAT Zorg Advies Team
Zzp Zorg zwaarte pakket

Bijlage 3 *Overzicht inwoners per kern per leeftijdscategorie*

	0-4 jaar	5-9 jaar	10-14 jaar	15-19 jaar	20-24 jaar	25-29 jaar	30-34 jaar	35-39 jaar	40-44 jaar	45-49 jaar	50-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	65-69 jaar	70-74 jaar	75-79 jaar	80-84 jaar	85-89 jaar	90-94 jaar	95-99 jaar	100-104 jr	Totaal
Aardenburg	93	101	145	123	112	112	125	178	167	189	199	187	163	140	123	114	74	57	29	11	1	2443
Biervliet	37	16	14	12	4	5	5	17	23	15	28	14	15	8	4	5	1	2				225
Breskens	200	221	256	253	172	194	244	347	354	335	347	430	361	267	239	202	175	101	28	6		4732
Cadzand	38	55	49	32	25	31	40	46	62	52	56	71	73	57	48	39	24	8		3		809
Eede	34	41	50	31	43	33	58	54	52	66	83	84	51	50	37	44	38	9	7	1	1	867
Groede	50	50	62	58	38	36	59	87	66	89	96	95	89	91	48	28	23	9	4			1078
Hoofdplaat	40	50	44	25	24	28	46	63	63	63	51	79	72	39	29	33	15	10				774
IJzendijke	106	126	122	98	85	86	95	162	178	174	150	188	141	118	96	87	73	48	21	8	2	2164
Nieuwvliet	5	26	24	22	19	15	32	37	23	34	34	48	42	31	21	13	11	8	1			446
Oostburg	216	247	296	292	211	203	269	301	361	389	359	346	303	288	263	251	200	127	49	18	1	4990
Retranchement	20	29	13	12	8	12	19	25	38	29	25	43	43	25	23	12	14	10	6			406
Schoondijke	79	88	86	76	80	66	65	115	103	94	82	125	119	75	59	58	45	16	10	2		1443
Sint Kruis	19	27	19	9	13	7	21	23	30	29	27	39	16	14	20	16	12	2				343
Sluis	103	133	146	84	91	90	89	172	184	162	172	196	194	137	113	123	102	68	21	7		2387
Waterlandkerkje	21	23	39	35	18	24	19	36	53	40	39	63	37	34	18	17	13	1				530
Zuidzande	24	32	39	29	16	23	30	38	47	52	50	53	53	30	23	23	9	8	5	2		586
Totaal	1085	1265	1404	1191	959	965	1216	1701	1804	1812	1798	2061	1772	1404	1164	1065	829	484	181	58	5	24223

Tabel: overzicht leeftijdsopbouw verdeeld per kern, peildatum 3 april 2008.